

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE**

VIDA ESPIRITUAL

LETNIK XXXV

10. novembra 1968 je bila v Rožmanovem zavodu v Adrogué proslava v spomin stoletnice Baragove smrti. Prireditelj je pripravil predsednik Južnoameriške Baragove zveze g. dr. Filip Žakelj skupaj z vodstvom zavoda in sodelavci. Ob tej priložnosti je g. msgr. Anton Orehar blagoslovil doprski kip škofa Gregorija Rožmana, kateri si je za škofovsko vodilo izbral geslo: „Križa teža in plačilo“. Kip je delo akad. kiparja Franceta Goršeta.

Ovitek: F. Holosan

VOŠCILO ZA SVETO NOČ X X X V

Spet se bliža sveta noč. Triindvajseta po zadnji vojni. Deseta, dvajseta, štirideseta, šestdeseta ali več v našem življenju.

Zopet bomo postavljali jaslice. Na sveti večer bomo kropili, molili vse tri dele rožnega venca, peli in poslušali božične pesmi. Potem bomo šli k polnočnici. Med njo bomo zaslišali večno lepo misel: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji“ (Lk 2, 14).

Po polnočnici si bomo voščili. „Srečne praznike!“ bo dejal ta. „Bla-goslovljen božič!“ bo odvrnil oni.

Pa bodo te želje res izpolnjene? Bo ostalo morda le pri besedi? Bo imelo voščilo globlji pomen?

Odvisi od vsakega izmed nas. Kristus se je za vse rodil. Za vsakega posebej. Prišel je za te, ki ga ljubijo. Učlovečil se je za one, ki nanj ne mislijo.

Če hočemo, da bo letošnji božič prodril v vse naše življenje, potem ga ne obhajajmo le zgodovinsko, misleč samo na pretekli dogodek Jezusovega rojstva, ki se je izvršil v Betlehemu, sredi tihe noči, ob angelovem petju in obisku pastirjev. Tudi ga ne doživimo samo simbolično, da bi nas razna znamenja, naj bi bile tudi božične jaslice, le spominjala na dobrega Jezusa v zibeli. Praznovanje naj ne bo končno tudi le folklorno, da bi se o božiču le veselili lepih domačih navad.

Vsi omenjeni načini so zelo dobri. Vera v zgodovinski dogodek je celo nujno potrebna. Brez te ni zveličanja. Vendar obhajajmo božič predvsem zakramentalno, to je tako, da bo milost Kristusovega rojstva ožarela vso našo bit v zakramentu pokore in sv. obhajila v zvezi z dejavno udeležbo pri Gospodovi in naši daritvi. Kristus naj se rodi v naših dušah.

Tako praznovanje nam bo prineslo božični mir: mir z Bogom v čisti vesti, mir z ljudmi v medsebojni ljubezni, mir v srcu, polnem Boga.

To naj bo voščilo „Duhovnega življenja“ za letošnji božič, za letošnjo sveto noč.

A. S.

Praznovanje božičnih praznikov nekdaj v domovini

Eden izmed najlepših spominov, ki še vedno svetlo žari v moji duši v tujini, je praznovanje božičnih praznikov med prvo svetovno vojno in po njej v domovini. Druga svetovna vojna je naše družine tako razkropila in razdejala, da božičnih praznikov niso mogle tako praznovati, kakor so jih nekdanj.

Advent in zornice

Priprava na božič se je že začela na zadnjo pobinkošno nedeljo, ki je bila tudi zadnja v cerkvenem letu. Na to nedeljo je naš župnik oznanil začetek adventa in zornic. Že naša stara adventna pesem omenja zornice, ko pravi:

„Še tema zemljo krije
in spijo rožice;
a Cerkev v čast Marije
obhaja zornice.“

Kaj so bile zornice? Tako smo imenovali svete maše v čast Materi božji, ki so bile v adventu ob delavnih ob šestih ali pol sedmih zjutraj ob zori, ko se je začel svitati dan. Že oznanilo adventa in zornic je zbudilo v nas sveto, nemirno hrepenenje po Odrešeniku, ki bo na sveto noč prišel na svet.

Navada je bila, da jih je šlo k zornicam iz vsake družine čim več. Ker je bila zjutraj tedaj še tema je bilo treba poskrbeti za bakle s katerimi smo si razsvetljevali pot do cerkve. Zanje je poskrbel navadno družinski oče ali najstarejši sin v družini. V prostorni peči je dobro posušil več smrekovih ali bukovih brun; iz njih potem nacepil drobne trske in jih več povezal skupaj. Tako je napravil posebne bakle, s katerimi je razsvetljeval pot vsem, ki so šli k zornicam. Gorečo baklo, ki jo je držal v roki, je visoko dvigal, da so vsi dobro videli pot in tako lažje hodili.

Pogled na goreče bakle je bil nepopisno lep. Zdelo se nam je, ko smo gledali bakle, ki so se pomikale proti cerkvi, da so zvezde zapustile nebo in prišle na zemljo v našo cerkev pozdravit Odrešenika, ki bo prišel na svet. V bližini cerkve so tisti, ki so svetili, vrgli goreče bakle na določeni prostor. Tako je nastal mogočen ogenj, ki je razsvetljeval okolico, cerkev in ljudi, ki so prihajali k zornicam.

Cerkev je bila med zornicami skromno, vendar lepo razsvetljena. Zato smo se med njimi prijetno,

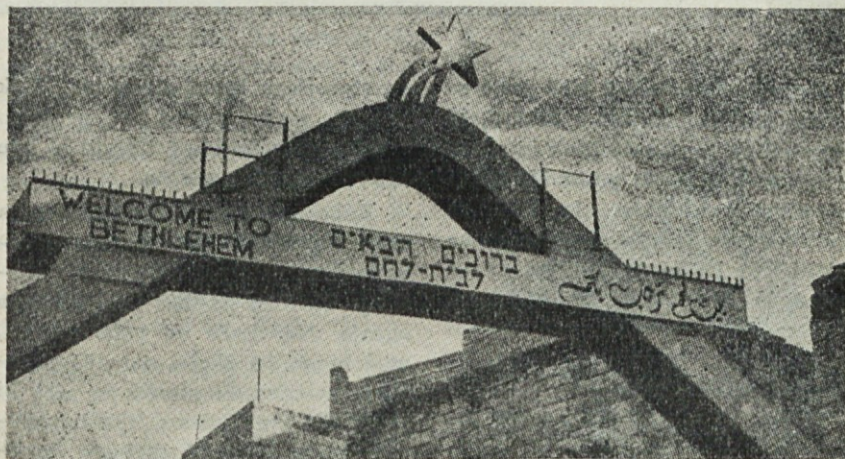
lepo počutili. Naše izredno lepe adventne pesmi so nas med sveto mašo spominjale na tiste čase, ko je izvoljeno ljudstvo odpadalo od pravega Boga, se udajalo grehu in malikovanju in bilo zaradi tega nesrečno. Spominjale so nas tudi na pravične v stari zavezi, ki so težko pričakovali Odrešenika, silno hrepeneli po njem in prosili Boga, naj ga skoraj pošlje. Svete maše in nekatere adventne pesmi so nas opozarjale tudi na Marijo, zgodnjo Danico, ki ji je nadangel Gabrijel oznanil, da bo rodila Odrešenika.

Vse to je v nas vedno bolj budilo in v nemalo sveto hrepenenje po Jezusu, ki bo prišel na svet. S Cerkvijo smo ga vedno bolj goreče prosili, naj se več ne mudi ampak čim prej pride. Sad tega svetega hrepenenja je bil, da je vedno več verni-

kov oblegalo spovednice in prejemalo Kruh življenja. Tako so se s čistimi srci pripravili na prihod božjega Sina, našega Odrešenika na svet.

Jaslice

V adventu smo začeli misliti že tudi na jaslice. Skoraj vsako leto je že proti koncu novembra vso zemljo pokrival sneg. Za jaslice smo potrebovali mah. Kje naj ga dobimo, ko je povsod sneg? To skrb so navadno prevzeli otroci. Pri iskanju mahu so bili zelo iznajdljivi. Večkrat so ga našli pod snegom na starih slamnatih strehah ali pod večjimi skalami v bližnjih gozdovih. Kadar se jim ni posrečilo priti do njega blizu, so ga šli iskat daleč. Na določen dan so se zbrali, navadno vzeli s seboj majhne koše ali vozičke,

„Dobrodošli v Betlehemu“ — napis v angleškem, hebrejskem in arabskem jeziku pozdravlja romarje, ki ob božičnih praznikih obiskujejo kraj Jezusovega rojstva.

vzeli tudi malico in šli. Med potjo so se ves čas pogovarjali o Jezusu, ki bo prišel na svet, o jaslicah in o načrtih, kako jih bodo postavili. Iskali so toliko časa, dokler niso našli za vse dovolj mahu. Ko so z njim napolnili vse koške in vozičke, so se srečni in zadovoljni vrnili domov. Mah so doma v veliki peči posušili in ga skrbno spravili do tedaj, ko so začeli delati jaslice.

Načrte za jaslice so naredili pri vsaki hiši večji otroci. Če so bili v zadregi, so poklicali na pomoč očeta in mater, brata ali sestro, ki sta hodila v srednjo šolo. Če ju ni bilo,

pa starejšega brata ali sestro. Vsak nasvet, vsako pomoč so hvaležno sprejemali s srečno željo, da bi bile njihove jaslice najlepše.

Kako so delali jaslice? Tako, da so v najvidnejši kot družinske sobe pod razpelo pritrdili desko, okoli nje ob robu pa dali lepo izdelano ograjo. Na desko so položili mah, med njega pa skale, naredili s peskom na njem še stezice in poti, ki so se vile proti hlevcu, kjer bo počivalo božje Dete. V skalnato duplino pod hribom so postavili hlev, dali jasli, k njim pa podobi oslička in voliča, ki sta s svojo sapo grela bo-

žje Dete. Nato so po mahu postavili pastirce z velikimi, na koncu zakrivljenimi palicami, s katerimi so ovce branili pred volkovi. Nekateri med njimi so imeli tudi trobente in torbe, v katerih so imeli skromno hrano. Med pastirje so namestili podobne večjih in manjših ovac in psov ovčarjev, ki so jih s pastirji varovali.

Tako narejene jaslice so navadno povsod postavili že zadnjo adventno nedeljo pred božičem. Jaslice brez podob božjega Deteta, Marije in Jožefa so budile vedno večje hrepenenje po Odrešeniku v naših srcih in vplivale na nas, da smo vedno težje pričakovali njegovega rojstva.

Bedénji dan pred božičem

Prišel je bedénji dan pred božičem. Svet nemir in skrivnostno pričakovanje sta z veliko radostjo napolnjevala naša srca. Ta dan je bil tedaj še strogi post. Zato smo le nekaj malega jedli, ko smo prišli od zornic. Nestrpno smo pričakovali kosila. Popoldne nas je čakalo mnogo dela. Treba je bilo hišo in vse gospodarsko poslopje pripraviti za sveti večer. Matere in starejše hčere so takoj po kosilu začele pospravljati po vseh hišnih prostorih, po njih pometati in ribati.

Hišni gospodar, družinski oče, pa je vse popoldne pred svetim večerom z večjimi sinovi ali hlapci, ki so bili pri njem v službi, urejal gospodarsko poslopje in njegove prostore. Najprej so vse prostore v gospodarskem poslopiju in okoli njega

lepo pometli, jih uredili in pospravili ter pripravili krmno za živino. Nato so naredili red tudi v kletih.

Tedaj je začelo čudovito lepo pritrkavati. Mati in hčere v hiši in gospodar s sinovi ali hlapci so obstali. Vsi so poslušali zvonove, ki so ta dan čudovito lepo peli. Zdelo se je, da pojejo pesem:

„V Gospodu veselite se,
božični praznik blizu je;
Marija Dete bo rodila
in v jaslice ga položila.“

Treba je bilo potem hiteti, da je bilo vse delo končano pred mrakom, ko se začne sveti večer. Na sveti večer mora biti povsod lepo in vse v najlepšem redu. Tedaj pridejo na zemljo nebeški angeli prepevat slavo božjemu Sinu, ki bo prišel opolnoči na svet.

Matere in starejše hčere so potem še pripravile perilo in praznično obleko. Večji otroci so vsem osnažili tudi čevlje. Gospodinja je proti večeru pogrnila mizo z belim

prtom, pod njega dala tri velika hlebe belega kruha, ki smo jim rekli poprtniki. Na klop poleg mize pa je dala v sejavnici vse različno žito, ki smo ga pridelovali: pšenico, rž, ječmen, oves in prosó, na vrh žita pa ključé od vseh sob v hiši in od vseh važnejših prostorov v gospodarskem poslopju. Že pred mrakom so morale biti končane vse priprave za sveti večer.

Sveti večer

Začelo se je mračiti. Mati ali starejša hči je dala v jasli podobo božjega Deteta, zraven njih pa še podobi Marije in Jožefa, v hlevcu prižgala lučko, nad njim pa obesila podobo angela, pritrjenega na posebni žici, ki oznanja pastirjem, da se je rodil Zveličar, Kristus, Gospod. Potem pa je prinesla očetu ali najstarejšemu sinu lonec z močno žerjavico, kadilo in blagoslovljeno vodo. Oče ali njegov namestnik je dal na žerjavico nekaj blagoslovljenega lesa iz butare, blagoslovljene na cvetno nedeljo, natresel nanjo kadila, v desno roko vzel lonec z žerjavico, v levo rožni venec in začel kaditi. Med kajenjem je ves čas molil veseli del rožnega venca. Spremljala ga je navadno starejša hči z blagoslovljeno vodo, s katero je pokropila vse prostore, ki jih je oče pokadil. Pridružili so se jima tudi vsi otroci in z njima glasno molili rožni venec.

Gospodar ali njegov namestnik je šel najprej okoli hiše in pokadil

vse njene zunanje prostore, nato vse prostore v gospodarskem poslopju: kleti, hlev in živino, shrambo za steljo, pod, svisli in svinjake. Ves čas je glasno molil: „Ki si ga, Devica, od Svetega Duha spočela; ki si ga, Devica, v obiskovanju Elizabete nosila; ki si ga, Devica, rodila; ki si ga, Devica, v templju darovala...“ Ko je prišel v hišo, je navadno že molil: „Ki si ga, Devica, v templju našla.“ Vsi, ki so ga pri kajenju spremljali, so glasno odgovarjali: „Sveta Marija, Mati božja, prosí za nas grešnike zdaj in ob naši smrtni uri. Amen.“

Ko je pokadil vse druge notranje prostore v hiši, je šel v glavno družinsko sobo in vse pozdravil z besedami: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Vsi so mu odgovorili: „Na veke. Amen.“ Potem jo je pokadil, hčerka pa pokropila. Glavna družinska soba je bila tedaj še v temi, le lučka pred jaslicami jo je nekoliko razsvetljevala. Če je tedaj zvon začel peti večerni pozdrav Mariji, Odrešenikovi Materi, je gospodar molil še angelovo česčenje. Potem pa je ob žerjavici v loncu prižgal trsko, z njo pa petrolejko, ki je visela s stropa sredi hiše. Tedaj na deželi še ni bilo električne razsvetljave. Vonj kadila in molitev sta prinesla v družino pravo božično veselje in razpoloženje. Obrazi vseh družinskih članov so na sveti večer žareli v skrivnostni sreči, ki je svet ne more dati.

Treba je bilo hiteti in dobro porabiti čas. Takoj po kajenju je oče vso družino povabil k jaslicam, ki so bile lepo razsvetljene, in začel

moliti veseli del rožnega venca. Kot lepa, skrivnostna pesem so odmevale skrivnosti: „Ki si ga, Devica, od Svetega Duha spočela, v obiskovanju Elizabete nosila; ki si ga, Devica, rodila, v templju darovala in v templju našla.“ Ta molitev nas je vse zazibala v pravo božično, svetonočno razpoloženje. Zdelo se nam je, da tudi angeli z nami na zemlji molijo Odrešenika, ki se bo rodil.

Jezus, božji Sin je v uboštvu in revščini prišel na svet. Tudi naša večerja je bila na sveti večer zelo preprosta in skromna: samo ena topla jed in suho sadje. Kaj drugega si tudi nismo želeli. Večerjo smo hitro končali, potem pa molili še žalostni in častitljivi del rožnega venca. Molitev vseh treh delov je razgrnila pred nami vse skrivnosti Jezusovega in Marijinega življenja, vse njune kreposti in nas spodbujala k premišljevanju in k posnemalnju njunih zgledov.

Po molitvi rožnih vencev smo se zbrali pred jaslicami, prižgali vse luči in začeli peti:

★ „Poslušajte, vsi ljudje,
sveti Jožef v mesto gre.
Sveti Jožef in Marija
gresta v mesto Betlehem.“

V Betlehemu sta zastonj prosila prenočišča. Nikjer ju niso hoteli sprejeti. Zato pravi pesem:

„Ko pa iz mesta prideta,
bajtico zagledata.
Tam na gmajnci v revni štalci
je rodila Jezusa.“

Nato smo zapeli: „Glej, zvezdice božje migljajo lepo.“ Po njej:

★ „Tam stoji pa hlevček,
lepi hlevček Betlehem.
Notri je Marija,
Detece povija,
sveto Dete Jezusa.“

Slednjič smo počastili božje Dete še s pesmijo, ki je znana po vsem svetu:

★ „Sveta noč, blažena noč!
Vse že spi, je polnoč;
le Devica z Jožefom tam
v hlevcu varje Detece nam.
Spavaj, Dete, sladko!“

Nehali smo peti hvalnice božjemu Detetu Jezusu. Ostalo nam je še nekaj časa za razgovor in počitek. Oče, mati in drugi starejši ljudje, ki so bili pri hiši, so sedli na klop k peči, vsi manjši in večji otroci smo se pa spravili na prostorno, gorko peč in poslušali očeta in druge stare ljudi, ki so pripovedovali, kaj so doživeli v svojem življenju, ko so bili po svetu, pri vojakih, v vojski ali ujetništvu. Ko so ti nehali pripovedovati, se je oglašila mati. Z veliko bridkostjo v srcu nas je spomnila vseh tistih iz družine, ki so že umrli, ali padli v vojski in vseh, ki so v tujini in ne morejo priti domov, da bi z nami praznovali božič. Med tem je večkrat začela jokati. Njen jok nas je vse tako ganil, da smo tudi mi začeli jokati z njo. Toda mati si je takoj obrisala solze in rekla: „Pozabimo

nocoj vse žalostne dogodke v družini, ker je sveti večer. Jezus bo prišel na svet in nas bo potolažil.“

Da bi pregnali žalost iz src, so nekateri začeli pripovedovati različne zgodbe, ki so jih doživeli pri delu, na potovanju, v veseli družbi, v različnih službah. To nas je spet spravilo v veselo razpoloženje. Nekateri pa je začel nadlegovati spanec. Začeli so omahovati na vse strani in dremati. Vse to je povzročilo veliko smeha in dobre volje. Da bi jih zdramila, je mama začela peti staro božično pesem:

★ „Nikar ne dremajte,
zvesto poslušajte,
na judovski zemlji
se čudo godi.“

Nato pesem govori o angelu, ki naznanja pastirjem, da je rojen Odrešenik.

Ko sem bil dijak v zadnjem razredu srednje šole, sem stal na sveti večer zunaj na sredi vasi. Vse hiše so bile razsvetljene. Vse domove in vso vas je napajal prijeten vonj kadila. Iz vseh hiš sta odmevali molitev in božična pesem. Tedaj se mi je zdelo, da poslušam zборе angelov, ki so ob rojstvu božjega Sina prepevali: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem“; da poslušam pastirje, ki so na sveto noč prišli počastit in molit božje Dete. Že več ko štirideset let je od tistega svetega večera, pa mi še vedno jasno žari v spominu. Nikoli v življenju še nisem slišal tako nebeško lepe pesmi, kakor na tisti sveti večer

sredi domače vasi, ko sem poslušal molitev in pesem, s katero so naši verni vaščani pozdravljali in častili Jezusa, Odrešenika sveta. O domovina, kako lepi so bili tvoji sveti večeri v moji mladosti! Nikoli jih ne bom pozabil.

Polnočnica

Na sveto noč ob enajstih je zapel véliki zvon in vabil k polnočnici. S Cerkvijo je naznanjal: „Kristus se nam bo rodil, pridite molimo!“ Ob glasu zvona smo se vsi zganili in zbudili. Začeli smo se pripravljati na polnočnico. Bilo je tedaj veliko nemira, beganja, iskanja in povpraševanja: „Kje so moje nogavice, kje moji čevlji? Kje je moja srajca, moj klobuk, moja obleka, moja ruta?“ Mati in starejše hčere so potrpežljivo odgovarjale, iskale in stregle, dokler nismo bili vsi lepo, praznično oblečeni.

Pol ure pred polnočjo je začelo čudovito lepo pritrkavati. Zdelo se je, da zvonovi pojo:

★ „Jezus Kristus, božji Sin,
k nam prišel bo iz višin;
po Mariji nam nebo
spet ga podarilo bo.“

Prišel je čas, da odidemo k polnočnici. Bakla, ki nam bo svetila na poti, je že pripravljena. Pred odhodom je bilo treba še določiti hišnega varuha. Navadno je bil to družinski oče sam ali pa druga starejša oseba, ki je težko šla k polnočnici. Varuh je moral paziti na luč, da

ni ugasnila in varovati hišo tatov in razbojnikov.

Pripovedovali so, da je bila nekoč na sveti večer za varuha mati našega pradeda. Na sveto noč je prišel rokovnjač in zahteval od nje denar. Žena ga je peljala k težki, z železom okovani skrinji in mu jo odklenila. Ko je rokovnjač dvignil njen pokrov in se sklonil vanjo, da bi vzel denar, je junaška mati spustila nanj težki pokrov in sedela na njem toliko časa, dokler ljudje niso prišli od polnočnice. Ko je gospodar zvedel, kaj se je zgodilo, je poklical na pomoč še druge može iz vasi. Rokovnjača, ki je pod težkim pokrovom skrinje izgubil skoraj vso telesno moč, so možje potem zvezali, ga odpeljali v mesto in ga izročili varuhom reda.

Ob krasnem pritrkavanju zvonov smo potem odšli k polnočnici. Ko smo prišli iz vasi, se nam je odgrnil nepopisno lep prizor. Množica luči se je od vseh strani bližala cerkvi; tam so se vse luči strnile v veličasten, mogočen kres, ki je vso okolico spremenil v svetli dan. Zdelo se nam je, da prihajajo iz nebes vrste angelov, da bodo z nami pri polnočnici molili božje Dete in prepevali: „Slava Bogu na višavi in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje.“ Otroci so na poti v cerkev prižigali rakete in trosili zvezdice božjemu Detetu v slavo in čast.

Ko smo prišli v cerkev, ki je bila že vsa polna vernikov, so že s kora odmevale prisrčne božične pesmi. Med prvimi je bila:

„Angelsko petje se sliši v višavi,

Gloria, Slava! Bogu se glasi...“
Ko so pevci peli:

„Bodi češčeno, o Dete preblago,
samo ljubezen do nas te rodi...“,

smo z njimi častili božje Dete in ga prosili blagoslova in milosti zase in za ves svet! (Nato je prišla na vrsto prisrčna:

„Zveličar preljubi rodi se nocoj,
raduj se, o človek, in slavo mu poj!“

Njej je sledila:

★ „Na polnoči grede
utihnejo črede,
okol' Betlehema
je petje lepó.“

Malo pred polnočjo pa je zadonela s kora stara, mogočna pesem:

★ „Božji nam je rojen Sin,
radujmo se;
k nam prišel je iz višin,
veselimo se!“

Ura je odbila polnoči. Začela se je sveta maša, pri kateri se obnavlja učlovečenje, rojstvo, življenje, delo, trpljenje, smrt, vstajenje in vnebohod Kristusa, božjega Sina. Ko je duhovnik končal evangelij v latinščini, so utihnile orgle in božične pesmi. V sveti tišini je duhovnik prebral evangelij polnočnice ali angelske maše. Ganjeni smo poslušali to, kar govori evangelij o Mariji: „In porodila je sina prvorojenca, ga povila v plenice in položila v jasli.“

Pri darovanju smo se vsi pridružili pastirjem in z njimi božjemu Detetu darovali svoja srca, svoje življenje, svoje delo, svoje radosti in bridkosti. Kmalu potem je zapel zvonček in nam naznanil najsvetejši del svete maše. Z besedami: „To je moje telo... To je moja kri,“ je spremenil duhovnik kruh v Jezusovo telo in vino v Jezusovo kri. Razsvetljeni z lučjo vere smo gledali, kako je Marija Jezusa deviško rodila, ga v plenice pabila in v jasli položila. Prav ta Jezus je bil zdaj med nami na oltarju. Ko smo ga prejeli v duhovno hrano, je bila naša sreča popolna, neizmerna. Naše duše so bile jasli, v katerih je počivalo božje Dete. Polni tolažbe in duhovnega veselja smo se zahvaljevali Jezusu za njegovo ljubezen.

Polnočnica je bila končana. Za slovo so nam pevci čudovito lepo zapeli pesem: „Sveta noč, blažena noč.“ Z njo so nas zadržali v cerkvi pri jaslicah, od katerih se kar nismo mogli ločiti. Takoj po polnočnici pa je tudi začelo krasno pritrkavati. Zdelo se nam je, da zvonovi pojo:

„Kristus se rodil nam je,
Bogu pojmo hvalnice.“

Pred cerkvijo smo si s sorodniki, znanci in prijatelji voščili srečne, blagoslovljene božične praznike in jih povabili, naj po božiču pridejo gledat jaslice. Na sveti dan smo namreč po starodavni navadi bili vedno doma in nismo hodili drugam na obiske.

Zvonovi pa so nadaljevali svojo pesem:

★ „Slava Bogu na višavi
in na zemlji mir ljudem!
Jezus, Bog in človek pravi,
božji mir deli stvarem.“

Ko smo se vračali domov, so večkrat tudi pokali v pozdrav božjemu Detetu možnarji in topiči, v zrak pa so spuščali rakete, ki so se v višini razpočile in sipale na zemljo žareče zvezde v različnih barvah. Vso okolico so tudi razsvetljevale goreče bakle, ki so jih posebno rabili tisti, ki so bili daleč domá. Bližali smo se domu. Zvonovi so še vedno pritrkavali, kakor bi z nami govorili:

★ „V naši cerkvi smo bili
srečni pri polnočnici;
Jezusa molili smo,
zdaj domov se vračamo.“

Po polnočnici smo se ustavili pri jaslicah, opravili še kratko molitev, potem pa šli počivat. Toda večkrat nismo mogli spat. Spevi zvonov, glasovi orgel, napevi božičnih pesmi so dvigali naše duše tja, kjer nebe-

ška družba angelov, svetnikov in vseh zveličanih, praznuje z Marijo, deviško božjo Materjo, rojstvo božjega Sina in mu pojo večne hvalnice. Če smo pa zaspali proti jutru, nas je kratko spanje tako poživilo in okrepilo, da na sveti dan nismo čutili nobene utrujenosti.

Sveti dan

Na sveti dan je bila navada, da je šel vsak, kdor je le mogel, k vsem trem svetim mašam. Druga maša je bila na sveti dan ob zori, ob šestih ali pol sedmih zjutraj. Zato se je imenovala zorna ali pastirska maša. Evangelij te maše je namreč govoril o pastirjih, kako so hiteli iskat novorojenega Odrešenika. Ko so našli Marijo, Jožefa in Dete, v jasli položeno, so pokleknili in novorojeno božje Dete molili. Nato so se vrnili in Boga slavili in hvalili za vse to, kar so slišali in videli.

Božične pesmi, ki so spremljale tudi to sveto mašo, so nas živo spominjale, da je Odrešenik sveta že med nami, in nas vabile, naj ga molimo in se mu darujemo.

Tretja maša je bila ob desetih dopoldne. Imenovala se je glavna, dnevna ali velika maša. Začela se je z besedami: „Dete nam je rojeno in Sin nam je dan; na njegovih ramah je vladarstvo.“ Berilo iz lista Hebrejcem pripoveduje, da je Bog nekdanj na mnogotere načine govoril očetom po prerokih, slednjič, te dni, nam je govoril po Sinu, ki ga je postavil za dediča vsega. V evangeliju pa nam evangelist sveti Janez

govori o božjem Sinu, ki ga imenuje Besedo. Ta je bil v začetku pri Bogu Očetu. Potem pa je prišel na svet, v svojo lastnino, postal človek in prebival med nami. Orgle, božične pesmi in skrivnostno lepe melodije zvonov so ohranjale v nas pravo božično razpoloženje in nas združevale z božjim Detetom Jezusom, Odrešenikom svetá, ki je iz ljubezni do nas prišel iz nebes v dolino solzâ.

Na sveti dan popoldne smo šli k petim litanijam Matere božje s pri-srčnimi božičnimi odpevi. Ti odpevi so nas živo spominjali na Marijo, deviško božjo Mater, ki je rodila Jezusa, božjega Sina. V luči vere smo gledali Marijo z božjim Detetom v naročju, jo častili in ji peli hvalnice.

Ko smo se vrnili domov, smo premišljevali vse, kar smo na sveti večer, na sveto noč in na sveti dan lepega doživeli. Ves dan smo ostali domá v tihoti in zbranosti. S pastirji smo slavili in hvalili Boga za vse, kar smo videli in slišali.

Začelo se je mračiti. Utrujeni smo bili. Naša telesa so bila potrebna počitka. Zgodaj smo večerjali in po molitvi veselega dela rožnega venca pred jasicami šli počivat. Večkrat smo tisto noč še v sanjah doživljali in uživali skrivnost svete noči in svetega dneva.

Po božiču

Prvi dan po božiču je bil praznik svetega Štefana, prvega mučenca, ki je bil tedaj še zapovedan. V božičnem razpoloženju in veselju smo kar pozabili, da je božji Sin

zato postal človek, da bi odrešil svet. Na to nas je spominjala pesem, ki so jo navadno ta dan peli na koru:

„Le spi, le spi, nebeško Dete ti!
Oj saj, ko se zbudiš,
te čaka težki križ...“

Ta praznik smo se nekoliko od-
dahnili in se odpočili. Vendar pa je
še vedno živo žarela pred nami bo-
žična skrivnost. Popoldne proti ve-
čeru smo šli k sosedovim voščiti sre-
čne božične praznike in gledat jasli-
ce. Spet smo začeli prepevati božič-
ne pesmi in pri tem vztrajali prav
do trdega mraka.

Na praznik svetega Janeza Evan-
gelista, ki smo mu rekli kratko
„šentjanžev dan“, 27. decembra, so
se poslavljali posli, hlapci in dek-
le od družin, v katerih so služili. (Na
kmetih, zlasti tam, kjer sta bila go-
spodar in gospodinja oba dobra, se
jim ni slabo godilo. Hlapci in dek-
le so imeli prav iste pravice kakor dru-
gi družinski člani. Jedli so z njimi
skupaj pri isti mizi in imeli isto hra-
no kakor oče, mati in njuni otroci.
Kmečki gospodarji res večjih plač
tedaj hlapcem in deklam niso mogli
dajati, ker niso sami imeli primer-
nih dohodkov. Tega so se gospodarji
dobro zavedali. Zato so nizko plačo
skušali vsaj nekoliko nadomestiti z
darovi. Kadar so šli tisti, ki so pri
njih služili, obiskat domače, v božiču
in na veliko noč, so vedno dobili
večje ali manjše darove. Ti darovi
so bili: novi čevlji, nova obleka, hleb
kruha, velik del potice, pa tudi raz-
lično suho sadje. Zato so se hlapci

in dek-
le od takih gospodarjev in go-
spodinj s solzami v očeh poslavljali,
kadar so jih morali zapustiti in iti
drugam v službo.

Dva druga sveta večera

V božični dobi sta bila še druga
dva sveta večera. Prvi je bil pred
osmino Gospodovega rojstva ali pred
novim letom. Na ta dan smo se spo-
minjali tudi obrezovanja Gospodo-
vega, pri katerem je božji Sin pretil
prve kaplje svoje predragocene krvi
za nas. Kakor na sveti večer, so tudi
na večer pred novim letom po vseh
naših domovih pokadili in pokropili
vse prostore v gospodarskem poslop-
ju in v hiši, potem pa v tihoti in
zbranosti praznovali sveti večer. Z
resnostjo, z molitvijo vseh treh de-
lov rožnega venca, s petjem božičnih
pesmi so se pripravljali na novo leto.
Ko so ga dočakali, so si voščili novo
leto in šli k počitku. Če so bili zelo
utrjeni, so to storili že pred pol-
nočjo. Grešnega veseljačenja in ne-
dostojnih zabav, po katerih glava
boli, duša pa škodo trpi, tedaj naši
ljudje niso poznali. Z Bogom so sta-
ro leto končali in z Bogom tudi novo
leto začeli. Zavedali so se, da je Bog
tisti, ki daje rast, deli pomoč in bla-
goslov.

Zadnji večji praznik v božični
dobi je Razglašenje Gospodovo ali
Sveti trije kralji. Ta praznik je vsa-
ko leto 6. januarja. Pred tem praz-
nikom je bil tretji sveti večer. Tudi
na ta večer so na kmetih vse pro-
store v gospodarskem posloju in v
hiši pokadili in pokropili, molili vse
tri dele rožnega venca in peli božič-

ne pesmi. Le v tem se je razlikoval ta sveti večer od drugih dveh svetih večerov, da je ta večer med kajenjem družinski oče ali njegov namestnik na vsa važnejša vrata v hiši in gospodarskem poslopu napisal s kredo na levi in desni letnico, med njima pa črke G, M, B. To so začetne črke imen svetih treh kraljev, ki so se po starem ustnem izročilu imenovali: Gašper, Melhijor, Boltežar. Te črke je med seboj ločil s tremi križci. Napis je zgledal približno takole:

$$19 + G + M + B + 69$$

Sveta maša se ta dan začne z besedami: „Glejte, prišel je vladar, Gospod; v njegovi roki je kraljestvo in oblast in vladarstvo.“ Jezus, božji Sin, ki leži v jasliah, je vladar, ki mu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. Evangelij tega praznika pripoveduje, kako so prišli modri, zastopniki poganskih rodov, z Vzhoda pod vodstvom zvezde, ki se jim je bila prikazala, v Judejo, iskat judovskega kralja, ki je rojen. Kralj Herod in prebivalci Jeruzalema,

glavnega mesta, niso ničesar vedeli o njem. Le véliki duhovniki in pismonki so povedali kralju Herodu, ko jih je poklical k sebi, da je prerok napovedal, da je rojen v Betlehemu.

Ko so modri to zvedeli, so nadaljevali svojo pot. Zvezda, ki so jo bili videli na Vzhodu, se jim je spet prikazala in jih pripeljala na kraj, kjer je bilo Dete. Modri so stopili v hišo, ugledali Dete z Marijo, njegovo materjo, padli predenj in ga molili. Potem so odprli svoje zaklade in mu darovali zlata, ker je bil božji Sin pravi kralj, darovali kadila, ker je bil pravi Bog, in mire, ker je bil pravi človek.

Stara cerkvena pesem opeva ta dogodek z besedami:

„Prisvetil je veseli dan,
z radostjo ga praznujmo;

★ v nevernikih je Bog spoznan,
prisrčno se radujmo!

Ponižno se sklonimo k tlom
pred božjim Sinom Jezusom!
Še mi ga počastimo.“

Orgle, božične pesmi, zvonovi so tudi na ta praznik našo vero poglabljali, utrjevali in množili, naša srca pa vнемali v vedno večji ljubezni do Jezusa, Odrešenika sveta.

Vse nedelje po razglašenju Gospodovem so ohranjale v nas skrivnostno božično razpoloženje in nas spominjale na božjega Sina, ki je iz ljubezni do nas postal človek in prišel na svet, da je ves človeški rod odrešil.

Božična doba s svojimi veselimi,

prisrčnimi skrivnostmi je vsako leto prehitro minila. Z žalostjo smo se poslavljali od nje. Na svečnico, 2. februarja, smo podrli jaslice, če je bila še v božični dobi. Če je bil pa ta praznik že v predpostnem času, smo to storili že v soboto pred prvo predpostno nedeljo, ki se imenuje tudi sedemdesetnica. S to nedeljo smo že začeli velikonočno dobo, ki se začne na prvo predpostno nedeljo.

Konec

Naš nepozabni duhovni oče in nadpastir, rajni škof dr. Gregorij Rožman, nas je večkrat opozarjal na nevarnosti velemestnega življenja. Opominjal nas je, naj od tujine sprejemamo le to, kar ima dobrega in se varujemo vsega, kar ima slabega.

Prav gotovo nas tujina ne more učiti, kako naj praznujemo božične praznike. Kako jih praznuje? Mnogo ljudi jih praznuje popolnoma posvetno, v sijajnih oblekah in pri bogato obloženih mizah. Privoščijo si najbolj izbrane jedi in pijače. Niti ne spomnijo se, da je Jezus, božji Sin, v revščini in ubožtvu tudi zanje prišel na svet. Namesto božičnih pesmi poslušajo v radiu le hrupno, svetno glasbo in gledajo v televiziji nedostojne prizore, ki jih spremljajo z glasnim smehom in nedostojnimi pripombami. Pozabljajo, da so ustvarjeni za višje reči. Tako se zabavajo na sveto noč prav do polnoči. K polnočnici navadno ne gredo. Če pa gredo, se med njo v cerkvi zabavajo, smejejo in pogovarjajo. Skrivnost Gospodovega rojstva je zanje popol-

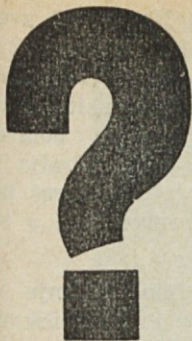
noma skrit zaklad, brez vsake vrednosti za njihove duše.

Ko se vrnejo od polnočnice, nadaljujejo hrupno zabavo prav do bega dne. Večkrat si tudi na sveto noč privoščijo najbolj nedostojne moderne plesse. Zjutraj odhajajo domov s takih zabav s praznimi sreči in dušami, razočarani, zagrenjeni in naveličani življenja. Skrivnost svete noči je šla mimo njih brez sledu, brez blagoslova in brez milosti božjega Deteta. Ubogi, nesrečni, pomilovanja vredni ljudje!

Kako bomo mi slovenski izseljenci praznovali letos božične praznike v tujini? Tako jih ne smemo kakor jih praznujejo posvetni, brezverni ljudje. Božje ljudstvo smo, rojeni za višje reči. Praznujmo jih lepó, krščansko. Božična skrivnost mora napolniti in z milostjo obogatiti naše duše. Le če bo naše praznovanje božičnih praznikov spremljala tudi molitev in Gospodova daritev, spremljalo premišljevanje veselih skrivnosti Jezusovega in Marijinega življenja, spremljalo petje naših prelepih pesmi, potem bomo mogli prepevati z angeli: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje“ in se v Bogu veseliti miru in blagoslova svete noči.

Gregor Mali

V
VPRAŠUJETE

ODGOVARJAMO

V teh dneh sem nekje bral, da je že več kot 100 ameriških vojakov dezertiralo z vietnamskega bojišča in zaprosilo za azil v raznih nevtralnih državah. Za razlog skoro vsi navajajo dejstvo, da je vojna po njihovem prepričanju v Vietnamu krivična in da torej po svoji vesti ne morejo pri njej sodelovati. Kaj pravite k temu?

Odgovor: Dezertir v pravični vojski, ki se iz strahu ali iz kakšnega drugega razloga odtegne svoji vojaški dolžnosti, brez dvoma greši. Država ima namreč pravico od svojih državljanov zahtevati, da se zanjjo vojskujejo in v borbi doprinesejo, če treba, tudi najvišjo žrtev, žrtev življenja, kadar je v nevarnosti obstoj države ali pa kakšna njena temeljna pravica. Ti vojaki pa, ki me zanje v pismu sprašujete, se sklicujejo na svojo vest, češ da jim ta prepoveduje, da bi sodelovali v vojni, ki je po njihovem prepričanju krivična. Navaden vojak sicer težko pride do takšnega prepričanja, ker ne pozna vseh razlogov, ki so privedli vlado njegove države, da je

prepričanje je treba spoštovati. Če so torej ti vojaki bili prepričani, da je vojna krivična, potem se res ne smejo boriti. Proti svoji vesti človek ne sme nikdar delati.

Pač pa postopek, ki so si ga izbrali, po mojem ni bil pravilen. Ravno v USA je namreč poseben zakon v zaščito tistih, ki zaradi svojega religioznega prepričanja nočejo služiti domovini kot vojaki. Takšnega država ne sili v vojno, pač pa mu dá kakšno civilno službo namesto vojaške. Tako je bilo npr. že do avgusta 1945 30.000 Amerikancev oproščenih vojaške službe, ker so se proti njej sklicevali na svojo vest. Podobno zakonodajo ima še drugih 11 držav. Če so torej ti dezertirji že pred odhodom v Vietnam vedeli, da te vojne ne morejo vskladiti z zahtevami svoje vesti, potem bi se morali že takrat zateči k imenovanemu zakonu in prositi za oprostitev vojaške službe, kar bi brez dvoma tudi dosegli. To bi bil pravilen postopek. Če pa so šele pozneje prišli do spoznanja, da je vojna v opreki z njih vestjo, potem bi morali tudi v tem primeru najprej ubrati zakonito pot, namreč zaprositi za odpoklic iz vojne na podlagi istega zakona. Ko pa so že enkrat izbrali pot dezertirstva, jim seveda ne kaže hoditi domov, ker jih čaka tam skoro gotova smrt. Takšni kazni pa se nihče ni dolžan sam prostovoljno podvreči, tudi če bi bilo njih dejanje nezakonito in npravno slabo, kar je v konkretnem primeru zelo težko presoditi.

AKU

Moderni slovenski cerkveni umetniki

Kipar France Gorše

Kar sta brata Kralja pri nas v cerkvenem slikarstvu ustvarila, to je ustvaril v kiparstvu naš kipar France Gorše. Kot Kralja je bil tudi Gorše Dolenjec, rojen ravno pod cerkvijo MB na Novi Štifti. Tu, v vasi Zamostec pri Sodražici je zagledal leta 1897 luč sveta. Goršetov oče je bil knjigovez in to je bilo za sina pomembno. Čim je namreč odrastel ljudski šoli, je pričel očetu pomagati pri njegovi obrti, pri vezanju knjig. Največ knjig je bilo mladinskih z različnimi ilustracijami in pri knjigoveštvu se je v te ilustracije precej zagledal. Ilustracije takšnih knjig so predvsem podajanje ljudi, torej nekaj, kar je tudi kiparsko pomembno in v resnici je še poznejši Gorše rad tudi risal in

knjige ilustriral. Naj v tej zvezi omenim samo njegovo ilustrativno delo pri obširnem Jalnovem romanu Bobri v 3 zvezkih, a bil je knjižno ilustrativno delaven tudi drugod. Kot brata Kralja je bil tudi Gorše delaven na več poljih, poleg v kiparstvu tudi v risanju.

Drugo pomembno dejanje v Goršetovi mladosti je bil obisk ortneške graščine v družbi svoje nekoliko starejše sestre. Če je okolnost ilustracij v gradivu za vezavo spodbujala fantova nagnjenja do likovnih pojavov sploh, je utegnil obisk ortneške graščine vplivati na izredne dečkove kiparske sposobnosti. V Ortneku je ravno ob Goršetovem obisku neki kipar restavriral kipe. Mladi Gorše se je za to delo zelo zanimal, saj je kipar gotovo oblikoval manjše delo in z njimi izpopolnjeval večje izdelke. Mojster je postal pozoren na fantovo zanimanje in ga je kot za nagrado vodil potem z brlečo svečo v roki v kriptu pod kapelo, kar mu je ostalo močno v spominu, da je v cerkvi nekaj tajinstvenega, nekaj izrednega.

O teh pobudah za umetniško delo je zvedel sodraški nadučitelj, ki je storil vse, da se je mladi Gorše vpisal in bil sprejet v kiparski oddelek Srednje tehnične šole v Ljubljani. Prej že so ga nekoč dali za pastirja v hribe in ta kratki ekskurz je močno poglobil fantovo ljubezen do narave. Goršetov profesor na srednji tehnični šoli je bil prof. Repič, ki mu je dal

France Gorše, Janez Krstnik na krstnem kamnu v Torontu

solidno tehnično podlago. A komaj je to učenje končal, je že izbruhnila prva svetovna vojska in je moral mladenič štiri leta služiti avstrijsko vojsko, potem pa še eno leto jugoslovansko. V vojaški službi je mladi Gorše vedno kaj kiparil in v letih 1920-21 se je slednjič vpisal na zagrebško akademijo.

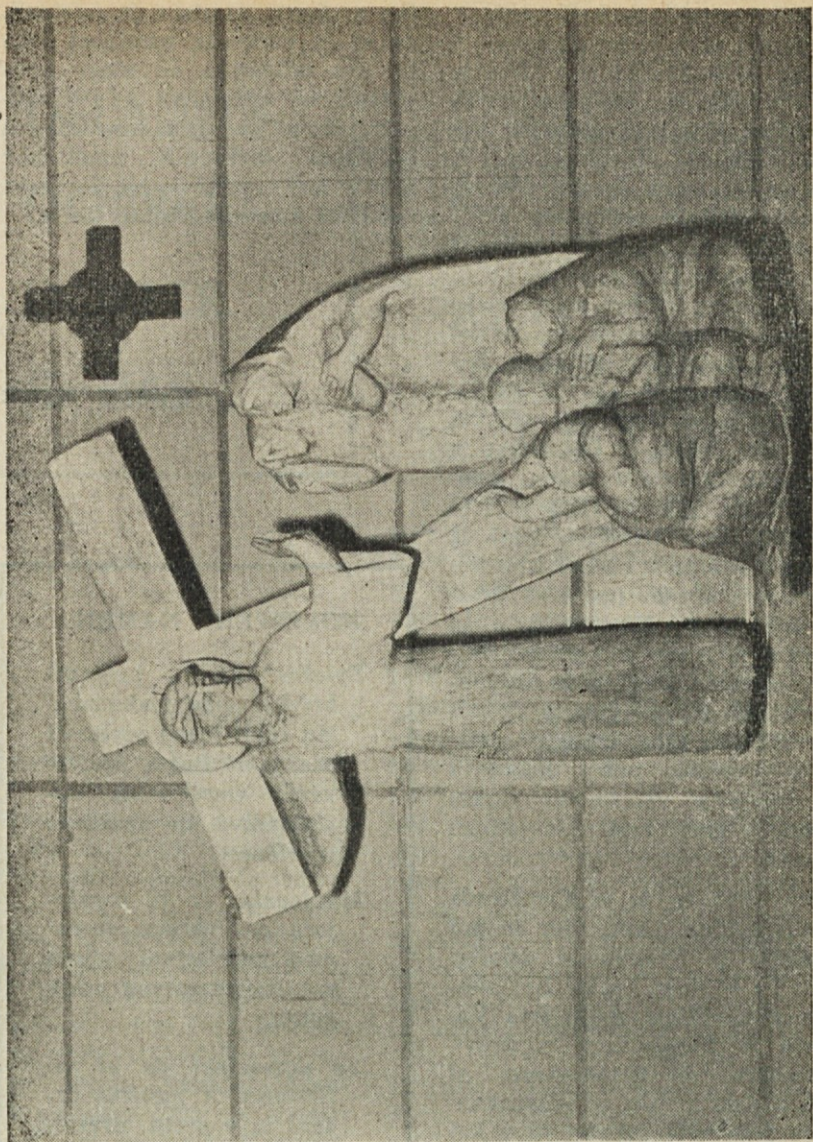
Eno leto je bil učenec prof. Valdeca, nato dve leti prof. Frankeša, slednjič dve leti slavnega kiparja Ivana Meštrovića, nakar je leta 1925 s prav dobrim uspehom akademijo končal, sprejel Meštrovićevo nagrado in šel k bratu, župniku Martinu v Vremah pri Divači, takrat v Italiji. Dobil je naročilo za kip Brezmadežne v Trnovem pri Ilirski Bistrici, prvo res cerkveno naročilo. Z zaslužkom za ta kip je napravil potovanje v Firenzo, kjer je zlasti občudoval kiparska dela Donatella in Luke della Robia. Izdelal je še razpelo za št. Peter pri Gorici, Brezmadežno za Opatjeselo in Angela miru za cerkev sv. Ivana pri Devinu. Od brata se je preselil v Trst in Gorico in slednjič l. 1930 v Ljubljano. V omenjenih cerkvenih delih se javlja duh ekspresionizma, ki smo ga zadnjič pri bratih Kraljih nekoliko popisali. To je vsekakor Meštrovićev vpliv v bistvu pa seveda duh časa.

Čeprav smo našeli v tej prvi primorski dobi precej cerkvenih del, pa v ljubljanski dobi, ki je trajala od leta 1930 do 1945, ne moremo šteti Goršeta med izra-

zite cerkvene umetnike, dasi so cerkveni sujeti med njegovimi kipi pogosti. Že v dobi Goršetovega študija pri Meštroviću se mu je pojavilo hrepenenje, da bi imel v življenju vsaj enkrat priložnost eno cerkev opremiti s svojimi deli po lastnih osnutkih. Ta želja ga je stalno spremljala, a v starem svetu so prihajala zanj le manjša cerkvena naročila.

V njegovo ljubljansko dobo spada tudi vodstvo zasebne umetniške šole v letu 1944-45, v kateri je izučil precejšen kader danes pomembnih slovenskih umetnikov. A baš v tem delu se je pridružil leta 1945 masi slovenskih beguncev; bil je z nami v Monigu pri Trevisu in tam opremil kapelo slovenskih beguncev. Šel je z begunci tudi še v Servigliano, nakar se mu je ponudila priložnost iti ponovno v Trst kot profesor za risanje in umetnostno zgodovino na slovenski nižji in višji realni gimnaziji in na slovenskem učiteljišču. Ostal je v Trstu do leta 1952. V tem času je deloval tudi na tržaškem slovenskem radiju; poslušalce je tako vzgojil v dojemanju moderne umetnosti. V tem času je ustvaril portrete slovenskih škofov in kipe za pokatoličenje Slovencev zaslužnih mož na Koroškem in v Panoniji. Iz te dobe je tudi kip Trpečega Kristusa v Vatikanu.

Leta 1952 se je slednjič preselil v USA. Tu je doživel srečo, da mu je bila dana priložnost opremiti z lastnim delom ne eno, ampak kar tri cerkve. Najprej se

France Gorše, 8. postaja križevega pota v Torontu

je Gorše naselil med Slovenci v Clevelandu in z njimi sodeloval v javnem življenju. Že leta 1954 je dobil povabilo za kiparsko ureditev cerkve Marije Pomagaj v Torontu v Kanadi. Napraviti je bilo treba precej kipov Jezusa, Matere Božje in drugih svetnikov, zlasti pa Križev pot, po večini v žgani glini. Povabilo je sijajno uspelo in je bil Gorše deležen vsestranske pohvale. Takoj potem je izdelal več kipov nabožne vsebine in Baragovih portretnih soh in je dobil naročilo za kiparsko opremo cerkve sv. Jožefa v Chisholmu v Minnesoti, deloma v orehu, deloma v žgani glini. Prišlo je leto 1961—62 novo naročilo, zdaj iz Novega Toronta v cerkvi Brezmadežne: spet Križev pot, kipi Brezmadežne in sv. Vincencija, a za cerkveno dvorano kipi škofov Barage, Slomška, Jegliča in Rožmana. Tudi za cerkev v New Dakoti je izvršil dva kipa, mnogo za slovenske vernike, poleg nabožnih tudi posvetne. Torontski cerkvi služita v prvi vrsti slovenskim vernikom.

Leta 1963 se je iz Clevelanda preselil v New York, kjer se mu je odprlo še hvaležnejše delovno polje. Tu v New Yorku živi skupaj s slovenskima slikarjema Vodlanom in Župančičem in pravi, da dejstvo, da je Slovenec, ni nikoli v delu motilo, od Amerikancev je nasprotno naletel prav kot Slovenec na čimvečje občudovanje.

Ob izboru umetnin za newyor-

ško svetovno razstavo je ugotovil, da se je cerkvena umetnost toliko kot odtegnila od stare konservativne miselnosti in v zadnjem trenutku ujela čas. Odličen sodelavec cerkvenih umetnikov prav v tem uspehu je bil slovenski katoliški umetnik France Gorše.

Marijan Marolt

MOLITVENI NAMEN

Splošni: da bi nasproti brezbožnemu materializmu znali jasno postaviti znanje o Bogu, spoštovanje človekovega dostojanstva in družbeno pravičnost.

Misijonski: da bi porajajoča se verska zavest med nekristjani odprla pot Kristusovemu evangeliju.

Za domovino: da bi vsi Slovenci, v matični državi in v svetu, uresničili splošni namen tega meseca (zgoraj).

DELAJMO DOBRO, DOKLER JE ČAS

Adventni čas, v katerem se nahajamo, nas duhovno pripravlja na verno in vredno praznovanje božiča. Po želji Cerkve naj bo advent čas molitve, pokore in dobrih del. Med temi je na prvem mestu miloščina, to so dela krščanske usmiljene ljubezni do ubogih in trpečnih. Katoličani zahodne Nemčije izpeljejo v tem času že mnogo let po vojni velikodušno zbirko, ki jo po adventu imenujejo Adveniat, v postnem času pa zberejo drugo, ki jo nazivajo Misereor, to je usmiljenje izkazujem. Zbirka Adveniat je namenjena v glavnem pomoči latinske Amerike, po-

stna zbirka Misereor pa gre v pomoč misijonom po vsem svetu. Ljudje se v teh časih cerkvenega leta odpovedujejo raznim sicer dovoljenim užitek kot so kajenje, pijača, različne zabave in podobno in kar s tem samozatajevanjem prihranijo, darujejo v dobre namene. Ogromno dobrega so s tem že storili, uresničujejo tako opomin sv. Pavla, ki pravi: „Ko dobro delamo, ne omagujmo, kajti ob svojem času bomo želi, če ne opešamo. Dokler imamo čas, delajmo dobro vsem, zlasti še tistim, ki so z nami ene vere“ (Gal 6, 10).

Kot smo mogli spoznati iz nekaterih razmišljanj o milosti, smo v nadnaravnem življenju popolnoma od nje odvisni. Brez božje milosti ne moremo storiti nobenega nadnaravno zaslužnega dela. Bog pa nas neprestano spodbuja k nadnaravni dejavnosti in nam k temu tudi vedno pomaga z dejanskimi milostmi, s katerimi razsvetljuje naš razum, da spoznamo, kaj je dobro in prav in nagiblje našo voljo, da se za dobra dela odloči. Kakor je namreč Bogu lastno, da je čisti dej, to je, da se neprestano in na najpopolnejši način udejestvuje, tako naj se tudi njegovi otroci na zemlji, prerojeni po milosti, udejestvujejo v dobrih delih, dasi z njimi zaslužijo večno življenje. Takole piše o tem sveti Pavel: „Božje delo smo, ustvarjeni v Kristusu Jezusu za dobra dela, za katera nas je Bog naprej pripravil, da bi v njih živeli“ (Ef 2, 10).

KRISTUSOV ZGLED

Življenje milosti nas združuje s povečanim Kristusom, po njem pa z Očetom in Sv. Duhom pa potujemo po zemlji, je to življenje milosti v nas skrito, nimamo glede njega popolne gotovosti, vendar nam o njem priča naša vest in naša pripravljenost za dobra dela, ki so storjena v Bogu, z dobro voljo in čistim namenom. V tem pogledu moramo kristjani stalno misliti na Kristusov zgled, kakor nam ga podaja evangelij. O njem je rečeno, da je v svojem javnem življenju hodil od kraja do kraja in delil dobrote (ud 10, 38). Sveti Peter takole piše: „Kristus je za vas trpel in vam zapustil zgled, da bi hodili po njegovih stopinjah“ (I, 2, 21). Življenje kristjanov naj bo torej v potrpljenju in dobrih delih zvesto posnemanje Kristusa, hoja za njim, ki nas s svojim zgledom in s svojo besedo k dobrim delom spodbuja in jih sam skrivnostno v nas in po nas uresničuje. Seveda ni mogoče, da bi mi Kristusa posnemali v vsem, kar je on v svojem življenju storil, ali potrebno je, da si prizadevamo, da bi vse, kar mislimo, govorimo in delamo, vršili iz te ljubezni do Boga, ki je bila njemu prvo počelo vsega njegovega udejstvovanja. V tem oziru veljajo nam vsem njegove besede: „Zgled sem vam dal, da bi tudi vi delali, kakor sem jaz vam storil“ (Jan 13, 15). In spet:

„Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilo sadu; zakaj brez mene ne morete nič storiti... Ostanite v moji ljubezni. Ako boste spolnili moje zapovedi, boste ostali v moji ljubezni, kakor sem jaz spolnil zapovedi svojega Očeta in ostal v njegovi ljubezni“ (Jan 15, 6, 10).

NAUK APOSTOLOV IN CERKVE

V apostolskih pismih se stalno ponavlja zahteva, da morajo kristjani, prerojeni po krstu, živeti tako, kakor se spodobi božjim otrokom in prijateljem. Vsi, kateri so sprejeti v božje kraljestvo, morajo biti pred svetom Kristusove priče, znanilci njegovega nauka in zgleda. Naj nam spet sv. Pavel govori: „Živite, kakor se spodobi za poklic, v katerega ste poklicani, v vsej ponižnosti in krotkosti, s potrpežljivostjo; drug drugega prenašajte v ljubezni in se trudite, da ohranite edinost duha z vezjo miru“ (Ef 4, 1-3). „Posnemajte Boga kot ljubljeni otroci in živite v ljubezni, kakor je tudi Kristus ljubil nas in se za nas dal v daritev in krvavo žrtev, Bogu v prijeten vonj“ (Ef 5, 2). „Kakor otroci luči hodite — sad luči je namreč v vsakršni dobroti in pravici in resnici — in zato preudarjajte, kaj je vseč Gospodu in se nerodovitnih del teme ne udeležujte, marveč jih obsodite“ (Ef 5, 9-11).

Tistim, ki bi bili v krščanskem življenju omagali, kliče isti apostol v berilu prve adventne nedelje: „Bratje, ura je že, da od spanja vstanemo... Odložimo torej dela teme in si nadenimo orožje svetlobe. Kakor podnevi hodimo pošteno, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in nevoščljivosti, ampak nadenite si Gospoda Jezusa Kristusa“ (Rim 13, 11-14). Od branja teh besed se je spreobrnil veliki sveti Avguštin.

Slavne priče apostolskega nauka so v Cerkvi sveti očetje. Vsi poučarjajo potrebo dobrih del in njih odnos do Kristusa. Naj bosta navedena dva iz prvih, mučeniških časov. Sveti Ignacij, antiohijski

škof, piše Efežanom na poti v mučeniško smrt: „Nihče, ki pozna pravo vero, ne greši; in nihče, ki je v posesti ljubezni, ne sovraži. Drevo se spozna po sadovih in oni, ki se spoznavajo za Kristusove učence, se spoznajo po njih delih. Ni torej najbolj važno spoznavanje, ampak življenje v moči vere do konca.“ Drugi je mučeniški škof iz Kartage sv. Ciprijan, ki svoje vernike takole opominja: „Prizadevajmo si, da posnemamo to, kar je večno in božje, in da vse delamo v skladu z božjo voljo ter tako sledimo stopinjam in nauku našega Gospoda, ki nam v opomin govori: „Nisem prišel iz nebes, da bi vršil svojo voljo, ampak voljo tistega, ki me je poslal.“ Ker pa

Pogled na udeležence proslave v počastitev ukrajinskega kardinala Slipya med govorom univ. prof. dr. Tineta Debeljaka

hlapec ni večji od gospodarja, moramo vsi, ki hočemo biti kristjani, posnemati to, kar je Kristus dejal in storil. Zapisano je in se bere in sliši in usta Cerkve oznanjajo: Kdor pravi, da ostane v Kristusu, mora hoditi tako, kakor je on hodil. Slediti je treba njegovim stopinjam in hoditi po njegovi poti. Le tako odgovarja pomenu krščanskega imena, resničnemu posnemanju in življenju.“

Vse te nauke razlaga in na današnje razmere obrača zadnji vatikanski koncil. Najgloblji smisel krščanstva se nanaša na božje kraljestvo. Bog deluje v človeški zgodovini v namenom, da na svetu upostavi in uresniči svoje kraljestvo. Vse Kristusovo življenje je bilo v službi tega poslanstva. Uresničenje božjega kraljstva pomeni za ljudi zveličanje. Kadar se človek podvrže božji vladi, to je zahtevam resnice, pravice in ljubezni, stopi v zvezo z Bogom, ki je polnost življenja in doseže sam večno življenje in zveličanje.

DOBRA DELA SO ZASLUŽNA

Sveta Cerkev nezmotljivo uči, da so dobra dela pravičnih resnično zaslužna pred Bogom. Tridentski zbor, ki je to versko resnico razglasil, se sklicuje na tozadevna pričevanja sv. pisma. Gospod Jezus sam to versko resnico potrjuje, ko v prilikah o talentih in o delavcih v vinogradu uči, da je večno življenje dano kot plačilo

za zvestobo v božji službi. Isto uči v blagrih ali ko govori o plačilu za kozarec mrzle vode, podane bližnjemu iz ljubezni do Boga. Mnogo je še podobnih mest v Gospodovem nauku. Isto resnico potrjujejo apostoli. Tako piše sv. Pavel: „Bodite torej, ljubi moji, stanovitni, ne omahljivi in vedno odlični v delu Gospodovem, ker veste, da vaš trud ni prazen v Gospodu“ (1 Kor 15, 58).

Hebrejcem piše: „Bog ni krivičen, da bi pozabil vaše delo in ljubezen, ki ste jo skazali njegovemu imenu, ko ste svetim stregli in še strežete“ (6, 10). Ker so trpeli preganjanje zaradi vere, jih spodbuja: „Ne zavržite zaupanja, ki ga čaka veliko plačilo“ (10, 35).

Tako je torej večno zveličanje tistih, ki vztrajajo v veri in dobrih delih ne le dar božjega usmiljenja, ampak tudi plačilo njihovih trudov in prizadevanj. To je tista krona pravičnosti, ki jo pred smrtjo pričakuje sveti Pavel in jo je Bog pripravil vsem, ki ljubijo njegov prihod. (2 Tim 4, 7-8).

V tolažbo vsem, ki so v trpljenju in preskušnjah apostol zagotavlja v Svetem Duhu: „Naša sedanja kratka stiska nam pripravlja nad vso mero veliko, večno bogastvo slave“ (2 Kor 4, 17). V Razodetju pa piše sveti Janez, kakor mu Bog naroča: „Zapiši: Blagor mrtvim, kateri umrjejo v Gospodu. Da, govori Duh, spočijejo naj se od svojega truda, zakaj njih dela gredo z njimi“ (14, 13).

Sveta Cerkev bere te tolažljive besede v vsakdanji maši za rajne. Ponovno piše sv. Janez, kako Gospod tolaži verne, ki so v trpljenju: „Glej, skoraj pridem in moje plačilo z menoj, da povrnem vsakemu po njegovih delih“ (Raz 22, 12).

Večno zveličanje je torej božji dar, pa tudi plačilo za naše sodelovanje z milostjo. To plačilo pa ni za vse enako, ampak ga Bog odmerja vsakemu po meri njegovih dobrih del. Sveti Pavel o tem piše: „Vsak bo prejel svoje plačilo po svojem delu“ (1 Kor 3, 8). Podobno govori sveti Peter: „Bog ne gleda na veljavo ljudi, ampak

sodi vsakega po njegovem delu“ (I, 2, 17).

Ta dvigajoča in tolažljiva rešnica o zaslužnosti naših dobrih del, storjenih v stanu posvečujoče milosti, nas seveda ne sme prevzeti. Le božji dobroti se imamo zahvaliti, da je to, kar je božji dar, tudi zaslužno. Iz čiste ljubezni pusti Bog, da se človek udeležuje njegove ustvarjalne moči. Dobra dela pa moremo vršiti le s pomočjo božje milosti. Tako je Bog njih prvi in glavni početnik, mi pa smo po njegovi dobroti njegovi sodelavci. Ko torej Bog plačuje to naše sodelovanje, plačuje pravzaprav svoje lastno delo. Ni-

Ob 50-letnici osvobojenja izpod avstrijsko-madžarske oblasti je bilo na spominski proslavi v Buenos Airesu somaševanje slovenskih duhovnikov.

koli bi ne mogli pričakovati za svoja dobra dela večnega plačila, ako bi Bog v svoji neskončni dobroti ne bil tako odredil in nam to obljubil. Ker pa je tako storil, mu moramo biti za to vedno hvaležni, pa ostati pred njim vedno ponižni, kakor nas Gospod Jezus uči: „Ko storite vse, kar vam je bilo zapovedano, recite: „Nekoristni hlapci smo; storili smo, kar smo bili dolžni storiti“ (Lk 17, 10).

Po božji dobroti in obljubi smo torej prepričani, da za svoja skromna dobra dela pričakujemo plačilo večnega življenja, ki presega vsako naše spoznanje in vse naše moči. Dobra dela plačuje Bog že na zemlji, včasih, a ne vedno tudi s časnim blagoslovom, vedno pa s tem, da rastemo v milosti in s tem v osebni dobroti in svetosti. V večnosti pa nas čaka ljubeče in neminljivo združenje s troedinim Bogom. Polnost naše sreče v nebesih bo obenem polnost božje slave in časti. Verno hrepenenje in stremljenje po nebesih je usmerjeno v Boga in njegovo slavo. Zato v njem ni sebičnosti, ampak le ljubezen do Boga, ki je vse ljubezni vreden. Lepo pravi glede tega sveti papež Leon Veliki: „Kdor ljubi Boga, le na to gleda, da bi bil vseč njemu, ki ga ljubi. Ni si mogoče misliti večjega plačila kot je ljubezen, ki je v svojem bistvu Bog sam.“

Ves ta skrivnostni nauk o milosti in o zaslužnosti naših dobrih

del nam govori, da se naše življenje ne izživlja v tem svetu, ampak da stremi za prihodnjim. Kristjani živimo v vedni napetosti med zdaj in potem. Živimo sedanjost in gledamo bodočnost. Naše življenje je neprestano pričakovanje prihodnjega, ne da bi zato sedanje izgubilo svojo vrednost. Takole povzame te misli duhoviti sveti Avguštin: „Cerkev pozna dvoje življenj, oznanjenih in priporočenih po Bogu. Eno se živi v veri, drugo v gledanju; eno v času potovanja, drugo v večni domovini; eno v naporih, drugo v počitku. Eno je v težavah in borbah, drugo teh ne pozna. Eno prosi za pomoč v skušnjavah, drugo se veseli brez skušnjav v Bogu samem. Eno razlikuje med dobrim in zlom, drugo pozna le dobro. Tako je to naše sedanje življenje dobro, a vendar ubogo in je drugo boljše in večno blaženo.“

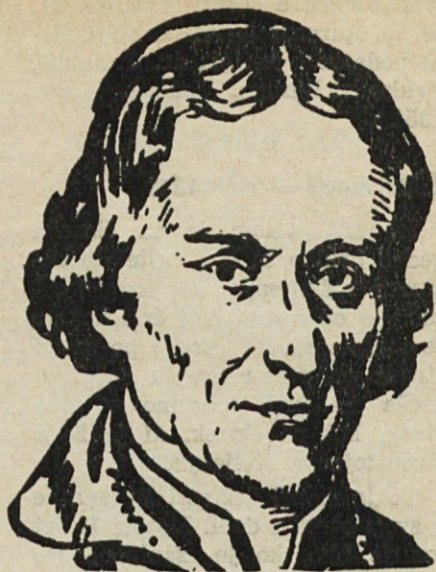
Naj nas te tolažljive misli spremljajo skozi advent in nam pomagajo praznovati božič, po meri storjenih dobrih del, v poživljeni veri, v veselem upanju in iskreni ljubezni.

Alojzij Košmerij

Baragovo doživetje božjega usmiljenja

(Ob 100-letnici njegove smrti)

Iz mladosti sv. Cirila, ki je bil s svojim bratom sv. Metodom apostol Slovanov, pripoveduje njegov življenjepisec: „Nekega dne pa, kakor je običaj bogatim otrokom zabavanje z lovom, je šel z njimi ven na polje in vzel svojega kragulja. Ko ga je izpustil, je po božji previdnosti vstal veter, ga vzel in odnesel. Deček pa je od tega v otožnost in žalost padel ter dva dni ni nič jedel. S svojim človekoljubjem ga je namreč usmiljeni Bog na lahko vjel, zakaj ni hotel, da bi se privadil posvetnim stvarjem... V sebi pa je premišljeval ničemurnost tega sveta, se kesal in govoril: “Je li tako to življenje, da na mestu radosti žalost prebiva: Od tega dne bom

krenil na drugo pot, ki je boljša od te, in svojih dni ne bom v vrtincu tega življenja zapravlil”“ (Žitje Konstantina 2).

V mladosti našega misijonarja Barage mu je Bog v svoji očetovski previdnosti tudi dal doživeti razočaranja ob stvareh, osebah in premoženju, da ga je odtrgal od njih in tesneje pritegnil k sebi. To je bilo zlasti v času njegovega odločanja glede svojega življenjskega poklica.

O tem so bile v zadnjih letih odkrite nekatere stvari, ki nam odpirajo globlji vpogled v Baragovo duševnost v tistem času. (V luči teh odkritij bi bilo koristno znova presoditi Baragov dnevnik iz te dobe in njegovo ko-

respondenco s sestro Amalijo. Mi se tu opiramo le na že objavljene podatke v knjigi: dr. F. Jaklič, Friderik Baraga, Buenos Aires, 1951.)

Baraga – sirota

Izgubiti mater je za človeka vedno bridko in eno najtežjih doživetij v življenju. Res morda odrasli to ob izgubi bolj čuti kot pa še malo rzsodni otrok; po drugi strani pa mater potem bolj pogreša in čuti praznino v srcu otrok, kot pa človek, ki je že v samostojnem življenju.

To je moral doživeti Baraga že v svoji otroški dobi. Komaj 11 let mu je bilo, ko je izgubil dobro mater. Od sester je bila Amalija dve leti starejša, Antonija pa kakih pet let mlajša od njega. Friderik je bil takrat že dve leti v šolah v Ljubljani.

Takrat so živeli na gradu v Trebnjem.

Petdesetletni oče-vdovec je sedaj povabil za gospodinjno v grad Barbaro pl. Foedransberg, ki otrokom seveda matere ni mogla nadomestiti (gl. revijo Cerkev v sedanjem svetu (Ljubljana) 1968, 7-8, str. 121).

Že po štirih letih so otroci izgubili še očeta. Vse leto 1812 je bolehal in hiral zaradi jeter in 20. oktobra to leto 54 let star umrl. Na smrtni postelji ga je skrbel zlasti sin Friderik in ga je zato bratu Ignaciju posebej priporočal in izročal v očetovsko varstvo. Frideriku je bilo tedaj

15 let, sestra Amalija je imela 17 in Antonija 9 let.

Varuh sirot je bil sedaj po očetovi volji njegov brat, stric Ignacij, ki je bil oskrbnik in pozneje lastnik moravškega gradu Belnák. Trebanjsko posest je dal v najem. Otroci pa so se sedaj za stalno preselili v Ljubljano v hišo profesorja dr. Jurija Dolinarja, ki je bil očetov prijatelj in Friderikov birmanski boter.

Že po materini smrti, posebno pa še sedaj, ko so otroci ostali sami, se je nežnočutni Friderik čustveno močno navezal na starejšo sestro Amalijo. Ko je po nekaj letih odšel na višje študije na Dunaj (1806), je težko prenašal ločitev od Amalije. Večkrat sta si pisala, tudi dolga in čustvena pisma. Čeprav je vse življenje ostala ta medsebojna ljubezen prisrčna, zaupna in delavna, je ob njej sedaj tudi doživel kot neko razočaranje.

Sredi pravnih študijev na Dunaju piše sestri Amaliji 6. maja 1819 o svoji bratovski ljubezni do nje. To ljubezen gleda kot dar božje ljubezni in kot izhodišče za ljubezen do Boga. V pismu vzklika: „Ljubim Te bolj kakor vse pozemeljsko... Najina ljubezen nama bodi najvišje na zemlji“ (Jaklič 25 in 27).

A že dva meseca za tem prejme Baraga od sestre 14. julija pismo z nepričakovano novico, da se bo poročila. Navdušeno mu opisuje ženina, ki je bil Ljubljančan Josef Egidij Gressl. Prosi brata,

naj ji čim prej odpiše. Vsekakor je čutila, da ga bo ta novica prizadela.

Začutil je kot prevarano svoje čustvo, v katerem si je želel imeti sestro v življenju pri sebi, pa mu jo življenjska realnost jemlje in mu vrača treznejši preudarek. Sama to izraža v odgovoru sestri na to sporočilo (14. julija 1819): „Večkrat sem si želel — da Ti odkrito povem — to zadnje (da se ne bi poročila), iz sicer tega razloga, ker bi potem bolj gotovo ostala skupaj, ko bi se vrnil domov... Pa kmalu sta prevladala ljubezen in zrelejši preudarek in za mojo željo je postalo vseeno, ali se poročiš ali ne...“ (Jaklič 26).

Začutil je, kot da se je v njegovem srcu nekaj podrlo. Po izgubi staršev je v njem sedaj nastala neka nova praznina, ki pa jo je izpolnila ljubezen do Boga. Spet se je izpolnilo, kar ugotavlja v prejšnjem pismu sestri: „Čedalje bolj spoznavam, kako ljubezni željno srce mi je ustvarila večna Ljubezen. Četudi se mi duša včasih bavi z drugimi mislimi in se jih raduje, je pri tem veselje moje duše le kratkotrajno. Ob njem tu pa tam nastane v mojem srcu pusta praznina, ki jo morejo izpolniti le blage misli na Boga in njegovo večno ljubezen in na Tvojo sestrinsko ljubezen...“ (6. maja 1819).

Pa še težje doživetje mu je božja previdnost dopustila ob sestri, ki mu je siroti bila najdražje bit-

je na svetu, da bi ga še bolj pritegnila k sebi.

Sestra — nezakonska mati

Frideriku tako draga starejša sestra Amalija je že sedem let pred omenjenim sporočilom o nameravani poroki bila nezakonska mati. Tega Baraga prej verjetno ni vedel in zvedel enkrat sedaj.

Tudi mi tega doslej nismo vedeli in je bilo odkrito v zadnjem času.

Po smrti matere l. 1809 je namreč Amalija verjetno ostala veliko brez nadzorstva. Podrobnosti, ki bi določale pri tem njeno odgovornost, še ne poznamo. A dejstvo je, da je 17-letna, dober mesec pred očetovo smrtjo l. 1812 rodila nezakonsko hčerko Marijo v Mokronogu, jo dala tam krstiti, potem pa takoj oddala v posvojitev Jerneju Pengovu na Pešati. Očetova oporoka, ki jo je delal že po tem rojstvu, tega nič ne upošte-

To značko je prejel vsak udeleženec ob vstopu v Rožmanov zavod, kjer je bilo veliko Baragovsko zborovanje.

va. To kaže, da so mu na smrtni postelji to verjetno prikrili. Zadevo vzdrževalnine pa je obravnaval družinski svet v začetku aprila 1813.

Že na podlagi doslej odkritih podatkov prof. Jakob Šolar, ki o tem v tisku poroča, s psihološkega vidika o tem razglablja takole: „Po vsem tem dobi Amalijina ljubezen do brata novo luč. Friderik je bil tedaj pri dr. J. Dolinarju, oče je vse leto 1812 bolehal in hiral zaradi jeter. O počitnicah je bil prav gotovo v Trebnjem pri bolnem očetu, prav kakor Antonija, ne pa Amalija, ki si taka ni upala pred očeta, saj bi bil moral opaziti njeno stanje. Zaradi tega je prav gotovo, da petnajstletni Friderik, ki je bil po vseh poročilih še zelo otročji, o vsem tem tedaj ni nič vedel. Kdaj je to zvedel, ne moremo reči; verjetno pa šele kasno in to v zvezi z njegovo odpovedjo svetu“ (Cerkev 121).

Že po doslej objavljenih virih so neki precej verjetni znaki, da bi Baraga to zvedel — kako in od koga, še ni mogoče reči — prav v tem času pred sestrično poroko. V pismu 14. julija 1819, kjer odgovarja sestri na njeno sporočilo o bližnji poroki, ni kakega znaka, da bi Baraga to njeno skrivnost poznal, in sestro naziva „moja dobra, plemenita, pobožna, ljubezni polna Amalija“ (kolikor objavljeno v Jaklič 26). Še ni minil mesec dni, pa ji za tem piše 5. avgusta pisma, ki ima v njem globoke misli o zaupanju božjemu

usmiljenju v spovedi: „Najhujša in najstrašnejša pregreha je nezaupanje do neskončnega usmiljenja večnega Očeta. O ko bi mogel slehernemu grešniku, ki se s skrušenim srcem želi vrniti k svojemu razžaljenemu Očetu, pa se pod težo svojega neizmerneга zadolženja ne more vživeti v misel, da bi mu neskončno pravični Bog mogel prizanesti: o ko bi mogel takemu grešniku seči v srce z besedami: Prijatelj, večna Pravica božja je obenem tudi ljubezen večnega Usmiljenja“ (Jaklič 39).

Že ob prvem branju teh misli v pismu ti vstane vprašanje, ali je to samo splošno ascetično razmišljanje, ali pa ima v tistih okoliščinah morda kak bolj konkreten nagib in namen. Ali Friderik govori to morda zaradi svojega trenutnega doživetja blažilnosti dobre spovedi? To je Baraga opravil pri sv. Klemenu Dvořak že dve leti prej in je tedaj zapisal v dnevniku: „Ta dan mi mora za zmemrom ostati v spominu zaradi neizrekljive milosti, ki mi jo je Bog tam podelil“ (Jaklič 23). Ali pa morda govori zaradi sestre, ne da bi ji očital, ampak jo potolažil? Poseben smisel dobi to pisanje prav v tem primeru, če mislimo na položaj Amalije, ki ga je Baraga sedaj poznal. Mogoče je, da se mu je smilila in jo hoče s tem potolažiti in pomiriti. Morda je bil samo sam domneval njen notranji nemir, mogoče, da bi bil kdaj dobil kak njen namig o tem.

Isti pomen bi mogla imeti sli-

čica Dobrega pastirja, ki jo je poslal Amaliji nekaj let pozneje iz prvega letnika bogoslovja, in pod njo pripisane njegove besede: „Podobica Ti kaže Dobrega pastirja, ki je dal življenje za svoje ovce in ki jih devetindevetdeset popusti, če se mu le ena izgubi. Ti poznaš Dobrega pastirja, kajne, ljuba Amalija“ (Jaklič 37).

Odmev v Baragovem srcu

V tistem času imeti nezakonskega otroka je veljalo v naši domovini za sramoto za vso družino. Ljudstvo je imelo za nezakonsko mater trde izraze, brez usmiljenja. To mišljenje je nekoliko pozneje izrazil Baragov sodobnik pesnik Prešeren v lepi pesmi o nezakonski materi:

Oča so kleli, topli me,
mati nad mano jokali se;
moji se mene sram'vali so,
tuji za mano kazali so.

Zato tudi razumljivo, da je Amalija očetu na smrtni postelji prikrla in prizanesla s to „sramoto“, da je oddala hčerko v posvojitvev in skušala vse čim bolj prikriti.

Tudi Baraga je bil pod vplivom tedaj splošnega mišljenja o nezakonski materi. V globoki duhovni vzgoji sv. Klemena Dvořaka, ki ga je dvigala vedno više v hrepenenju po božji ljubezni, je čutil svei strah in odvrat od greha. O svoji „dobri, plemeniti, pobožni in

ljubezni polni Amaliji“ je mislil, da najbolj razume njegovo srce in ga spremlja na tej poti k božji ljubezni. Če je Baraga sedaj zvedel, kaj se je zgodilo tej ljubljeni in najdražji sestri, kar ni mogel niti slutiti in mu je bilo tako dolgo prikrito, je to moralo v njem vzbuditi čustvo velikega razočaranja, nek psihični pretres. In to doživetje je bilo ob najdražji osebi, ki je bil nanjo ob izgubi staršev najtesneje navezan. Novo praznino je v njem pustila stvar, da jo izpolni božja ljubezen.

Ni mu šlo toliko za sramoto, ki bi morda nanj padla kot brata. Gotovo ga je bolj prizadela morebitna odgovornost pred Bogom v stvari, kjer je bil on tako tenkočuten. Nesrečo na sestri je začutil kot svojo. Ni ji zato odtegnil svoje ljubezni, ta je postala le zrelejša, bolj umirjena in prečiščena in se ji je pridružilo še usmiljenje do preskušene sestre, brez obsojanja.

Zato njegove globoke misli o usmiljenju do grešnika v spovedi, ki naj Amalijo potolažijo, če tolažbe potrebuje, in pozneje o usmiljenju Dobrega pastirja.

Prav ob sestri je sam globoko doživel to božje usmiljenje. Kar ji piše, tudi zanj niso le besede, ampak globoko doživeta resnica. Naj bi bila njena odgovornost še tolikšna, je Bog njegovi „dobri, plemeniti, pobožni in ljubezni polni Amaliji“ gotovo odpustil — to mu govori vera in srce. To doživetje je pustilo trajne sadove v

njegovem sreću. Da bi mogel kdaj kakega grešnika obsojati, biti do njega trd — saj tudi zanj velja veliko božje usmiljenje in božja dobrota, kot je bilo to do Amalije.

Odtod njegova dobrota pozneje z grešniki, zato tako rad pridiga o božjem usmiljenju do spokornega grešnika (Jaklič 47), zato se je tako rad raznežil ob skrivnostih, ki govore o božji ljubezni in božjem usmiljenju, da je zajokal ob božičnem evangeliju pri besedah, da je Marija Dete v plenicah povila in v jasli položila (Jaklič 157) — morda se mu je pri tem tudi vzbudila misel na skrito materinstvo svoje ljubljene sestre Amalije — da se je solzil ob postavljanju križevega pota v Metliki (Jaklič 48).

Podoba Dobrega pastirja

Ta doživetja so po vodstvu božje previdnosti Baragu tudi dala važnih nagibov pri njegovi odločitvi, da se posveti Bogu v duhovniškem poklicu. Zanj se je dokončno odločil dobro leto po teh dogodkih (1. dec. 1820). Jeseni l. 1821 je tudi dejansko vstopil v ljubljansko semenišče.

Sestra Amalija mu tudi odslej in za vedno ostane najbližja med sorodniki. Njej sami takoj zaupa svoj sklep, da bo šel v bogoslovje.

Njegovo doživetje božjega usmiljenja do grešnika je v bogoslovju iz sv. pisma dobilo konkretno podobo usmiljenega Dobrega pastir-

ja. Ko je bil v prvem letniku bogoslovja (1821—22), je poslal sestri Amaliji v Trebnje majhno sliko Dobrega pastirja, kjer je pod njo zapisal: „Podobica ti kaže Dobrega pastirja, ki je dal življenje za svoje ovce in ki jih devetindevetdeset popusti, če se mu le ena izgubi. Ti poznaš Dobrega pastirja, kajne, ljuba Amalija.“

Ta misel dopolnjuje sedaj v bolj nazorni obliki misel o božjem usmiljenju do grešnika v spovedi, o čemer je pisal Amaliji dobro leto prej z Dunaja. Rekli smo, da ta misel verjetno ni bila zapisana kot splošno ponavljanje važne ascetične resnice, ampak prav v korist Amaliji v njenem tedanjem notranjem stanju. To sedaj še potrjuje ta sličica Dobrega pastirja s pripisanim besedilom. Tu Baraga izrecno obrača resnico o usmiljenem Dobrem pastirju na Amalijo, ko zapiše: „Ti poznaš Dobrega pastirja, kajne, ljuba Amalija.“

Sličica predstavlja, kar povedo pripisane besede: Jezusa, Dobrega pastirja, ki je našel izgubljeno ovčico, ki je v ospredju podobe, na bregu ob temnem grozečem tolmunu, zapleteno v trnje, pa Dobri pastir steza k njej roke, da jo reši in dvigne na rame in odnese nazaj k čredi, ki se pase pod pristavo, ki jo je videti v ozadju.

Če podobo razlagamo v luči pod njo zapisane Baragove misli o Dobrem pastirju in Amaliji, ovčica, polna zaupanja v Dobrega pastirja, predstavlja Amalijo.

Podoba je napravil slikar Matjež Langus (gl. Jaklič 284). Če je bilo to po Baragovih navodilih, bi na njej celo morda mogli videti — kar ne bi bilo slučajno — neke elemente Baragove rojstne pokrajine, kjer je preživel skupaj z Amalijo svoja otroška leta. Slika ne napravi vtisa kake puščavske palestinske pokrajine: v ospredju se nad Dobrim pastirjem dviga košato drevo in na desni je voda. Pristava v ozadju ima glede na hribe na levi nekako položaj trebanjskega gradu, ki leži na vznožjem trebanjskih hribov; pogled pa bi na sliki v tem primeru bil vzet nekako od strani, koder Temenica, ki teče pod gradom, nadaljuje tek proti Ponikvam, kjer se v ponorih izgublja v zemljo. V to smer nekam prestavlja slikar izgubljeno ovco v nevarnosti.

Misel na Dobrega pastirja ostane Baragi vodilna misel pri vsem njegovem duhovniškem in misijonskem poslanstvu. Sam sebe gleda, kar večkrat izraža, v službi Dobrega pastirja, da je njegovo slabotno orodje, da njemu išče izgubljenih ovčic, da je zlasti kot spovednik v službi Dobrega pastirja, ki „gre dobrohotno za izgubljeno ovco in je ne odpodi od sebe.“

To je tudi vodilna misel pri njegovem molitveniku Dušna paša. Naslovna podoba v njem predstavlja Dobrega pastirja sredi ovac, ki pomenijo duše, ki bodo v tem molitveniku zajemale hrano. S tem v skladu je tudi naslov mo-

litvenika: Ne Dušna hrana, ampak Dušna paša.

Baraga in premoženje

Še druga težka preizkušnja je zadela Barago v času njegovega odločanja glede življenjskega poklica.

Po očetovi oporoki je bil on dedič premoženja, trebanjske graščine, ki je bila še vedno hudo zadolžena. Polbrat Franc iz prvega očetovega zakona je imel dosmrtno oskrbo v gradu, sestri Amaliji in Antoniji pa naj Friderik izplača delež.

V družinah večkrat opazamo že po naravi večjo povezanost med določenimi brati ali sestrami. Poleg tega razloga za povezanost med Amalijo in Friderikom so mogli biti še drugi, ki so na Amalijo zavestno ali podzavestno vplivali, da je bila tako ljubezniva do brata. Mogla je to biti skrivnost njenega prikritega nezakonskega materinstva, ki bo prej ali slej prišlo na dan; pa tudi misel na svojo bodočnost, ki bo verjetno v mnogočem odvisna od brata dediča. Na to namigava prof. Šolar v besedah: „Tako tudi razumemo, da je Amalija hotela ostati v prijateljskih odnosih z bratom, dedičem [graščine“ (Cerkev 121). Kot nezakonska mati je bila glede dobre bodoče poroke v slabšem položaju. Tako tudi bolj razumljivo nenadno sporočilo bratu o namernem zakonu.

V tem sporočilu, kot se vidi iz Friderikovega odgovora, vprašuje brata, ali bo ljubil njenega moža. Zdi se, da to vprašanje skriva v sebi njeno misel na bodoče življenje družine in se nanaša predvsem na efektivno ljubezen, t. j. naklonjenosti v primeru potrebne pomoči tudi družini, kot Amalija ve, da je njej sami vedno naklonjen. Pri ustanavljanju nove družine so vedno važna ta vprašanja in tudi tu niso mogli mimo njih, čeprav ne vemo natančneje, kakšen je bil ženinov ekonomski položaj. Se pa v tem z Amalijo kažeta bolj realista, kot pa je bil Friderik, ki v tistem času vse sprejema bolj s srcem.

18. oktobra je bila v Trebnjem Amalijina poroka, katere se je udeležil tudi Friderik. Ko se je po poroki vračal na Dunaj — med potjo se je oglasil pri stricu na Belneku, v Ljubljani pri Dolinarjevih, v Gradcu pri Dolinarjevem sinu Janezu, ki je tam študiral — se je vsekakor čutil dosti osamljenega. Razšla se je v nekem pogledu njegova pot z ljubljeno sestro Amalijo, ki pa po drugi strani računa še na njegovo podporo.

Čeprav mu je včasih že prihajala misel na duhovniški poklic, je vendar tedaj še mislil na prevzem očetovega posestva in je čutil še skrb za sestri.

Po poroki Amalije so od doma verjetno prihajala slaba poročila o ekonomskem stanju njegove graščine. Na to moremo sklepati iz zapiska v dnevniku leto dni

pozneje, 8. oktobra 1820, kjer govori o zaupanju v Boga. Zdi se, da se to nanaša v prvi vrsti na vprašanje premoženja, ki je ob njem začutil skrb, in to še ob odgovornosti do sester. O tem zaupanju v Boga, ki je potrebno, tudi ko človeško gledano ni nobenega upanja več, pravi — obračajoč misel na siromaštvo: „In če bi se Bog ne ozrl na naše zaupanje in nas vse življenje pustil v največjem siromaštvu, moramo biti prepričani, da nam je za prihodnje življenje pripravil še tem krasnejše plačilo, čim trdnejše je kljub vsem preskušnjam ostalo naše zaupanje“ (Jaklič 28, kjer to Baragovo skrb obrača v prvi vrsti na vprašanje poklica).

Morda so poročila o ekonomskem stanju bila še pretirano temna. Svak Jožef Egidij Gressl je pač iskal gospodarske trdnosti in koristi svoje družine. Ko mu je med počitnicami 1821 Baraga prepustil trebanjsko posest, si je pridržal hišico na posestvu, si izgovoril letno rento 600 goldinarjev in določeno količino vina določene vrste. Pa je že na tej „prodajni“ listini še istega dne pripis, da se Friderik odpoveduje hišici in letni dajatvi vina. Po novi maši 1823 se je odpovedal tudi letni renti 600 goldinarjev. Najbrž ga je za to prosil Gressl, češ da težko izhaja (Jaklič 32). Vendar že v januarju 1825 v pismu Amaliji Baraga ugotavlja, da je svak „zdaj dobil od zakupnika veliko gotovino,“ in da zato upa, da ne bo od-

rekel njegovi prošnji. Prosi namreč Amalijo, naj pregovori moža v njegovem imenu, da odpusti sestri Antoniji nek dolg pri njem, ker da je Baraga sam premalo preskrbel zanjo ob veliki skrbi za Amalijo.

Ob omenjenih temnih poročilih glede njegovega imetja je Baraga stal na Dunaju pred tole bodočnostjo: življenje naj mu poteka v reševanju zadolžene graščine in v skrbi za sestri, zlasti mu je bila pri srcu Amalija. Ob tem pa je začutil, da v tem ne bo srečen in da je za kaj višjega rojen. Bil je pod duhovnim vodstvom sv. Klementa Dvořaka, ki pa je prav to leto 1820 že v marcu umrl. Pod temi vplivi je v Baragi dozorel odločni sklep, ki se v njem odziva Jezusovemu povabilu bogatemu mladeniču: odpove se premoženju in pojde za Njim. Premoženje prepusti domačim, ki bodo tako preskrbljeni, sam pa bo svobodno šel za poklicem, ki ga k njemu vleče srce, na pot Dobrega pastirja. Odločil je to Baragovo bodočnost mesec november 1820 (odločitev v dnevniku 1. dec. 1820, ko je 31. okt. pred tem bil drugih misli, čeprav ne več prav trden).

Po tej odločitvi je še poglobil svoje versko življenje. Glede premoženja je naslednje leto sklep izvedel in stopil v semenišče. Po novi maši se je odpovedal še zadnji koristi od dediščine, da je mogel sestri Amaliji zapisati: „Odslej nimam na svetu nikake dediščine. Ko bo On, ki mu je ime Ljubezen,

prišel klicat svojega služabnika, mu bom odgovoril: Tukaj sem, Gospod; daj mi, kar je mojega; daj mi krono, ki si jo dal svojemu apostolu Pavlu“ (Jaklič 32).

Ta sklep je tudi do kraja izvedel v celem življenju, da je mogel pozneje v indijanskih misijonih zapisati: „Nikoli ne bom nič imel“ (Jaklič 94).

Od te odločitve je naprej živel v skladu z vodilom, ki mu je pozneje bilo škofovsko geslo: Le eno je potrebno...

Baragovo odločanje o svojem življenjskem poklicu nam kaže, s kakšnimi preskušnjami Bog včasih išče človeka in kako take preskušnje sprejemajo in se v njih odločajo svetniki.

Pa še en splošni nauk nam daje: kako preskušnje, naj bi bile še take, niso nujno ovira, ampak vedno morejo biti pobuda na poti k Bogu, kot je bilo to pri Baragi in verjetno — v celoti gledano njeno življenje — tudi pri njegovi ljubljeni sestri Amaliji.

Indhira Gandhi — velika žena Indije

Indija je še danes za marsikoga tajinstvena dežela. Zgrajena na bogatih pridobitvah tisočletne zgodovine, je že stoletja pred Kristusovim rojstvom dala junaške žene, ki so v javnem življenju Indije zavzemale važna mesta. Med njimi so bile odlične intelektualke in v zgodovini poznane izredne filozofinje. Te so nemalo pripomogle, da so narodi, ki so rasli na tem obširnem ozemlju, kaj kmalu uredili svojo kulturno in gospodarsko zgradbo. Njihova vera je bila in je še danes med tem ogromnim narodom močno zakoreninjena.

Veliko je bilo trpljenje indijskega naroda, odkar je zgubilo

svojo neodvisnost in postalo angleška kolonija. Pojavila so se močna narodno-politična gibanja, ki so osredotočila svojo borbenost za dosego zopetne svobode. Ko je bilo to veliko trpljenje indijskega naroda na vrhuncu, se je približal čas njihove osvoboditve. Narod se je zbiral okrog Mahatme Gandhija in Jawaharlal Nehru-ja, duhovnih voditeljev in ustvariteljev nove Indije.

Iz tega naroda, ki je leta 1949 po dolgih, težkih preizkušnjah in izrednih žrtvah iz vrst izobraženstva, doseglo svojo neodvisnost, je izšla gospa Indira Gandhi, žena, ki zavzema danes položaj ministrske predsednice Indije, ene največjih držav na svetu.

Hčerka velikega indijskega državnika Jawaharlal Nehru-ja se je rodila 19. novembra 1917 in se je kasneje šolala v Santiniketan, kjer je z globokim zanimanjem poslušala velikega indijskega pesnika Rabindranath Tagore-ja, ki jo je navduševal za domače klasike — pesnike in filozofe.

Nemirni in tesnob polni časi so oblikovali Indiro Gandhi že v njenih mladostnih letih. Komaj petnajstletna je izgubila svojo mater. Šolala se je na univerzah v Švici in Oxfordu. V Švici je spoznala leta 1942 svojega bodočega moža Feroza Gandhija-ja. Na teh univerzah se je še posebno izpopolnila v tujih jezikih angleščine, francoščine in nemščine. Toda več, kakor šolska izobrazba in knjige so v njej gradile izkušnje borbenega

indijskega življenja, da je že kot mladenka zavzemala vodstvena mesta v narodnem in političnem gibanju. Vtelesila je v sebi kulturna gibanja svoje neizmerne domovine. Indira Gandhi je že mlada gledala v bodočnost; pripadala je narodu bolj, kakor stranki, saj je bila iz vrst Gandhijeve dobe.

Še v dekliskih letih je prejela od svojega velikega očeta, ki je bil v zaporu, pisma, ki so bila zanjo zelo odločujoča. Eno teh pisem se glasi:

„Kako Te je moralo prevzeti, ko si prvič čitala zgodovino Jeanne d'Arc, da bi si tudi Ti prizadevala biti taka, kakor ona. Prosim Te, kadar bi Te mučil kakšen dvom, podvrzi se tudi Ti majhni preiz-

kušnji, to Ti lahko samo koristi. Nikoli ne napravi ničesar tajnega, tudi ne, česar bi hotela prikriti. Kajti namen, hoteti nekaj prikriti, pomeni strah. In strah ni vreden Tebe. Bodi pogumna in vse drugo pride samo.“

Indira Gandhi je sodelovala komaj 21 letna v prvih vrstah opozicionalnega gibanja, ki je zahtevalo popolno svobodo Indije. Ker je bila zelo aktivna v tem gibanju, je morala preživeti 13 mesecev v zaporu. Gospa Gandhi ima dva sinova, Rajiv in Sanjay. Njen mož je preminul že leta 1960.

Do leta 1959, ko je bila izvoljena za predsednico kongresa, se je mnogo posvečala mladini. Vedela je, da se bo indijski narod,

Buenosaireški nadškof, kardinal Caggiano izroča ge. Indhiri Gandhi diplomo s častnim naslovom doktorja mednarodnega prava. Slovesnost je bila v jezuitski kat. univerzi Salvador v Buenos Airesu.

ki ima vse kulturne predpogoje, mogel dvigniti iz svoje kolonijalne zaostalosti samo z dobro, intelektualno in moralno pripravljeno mladino. Poleg političnega vodstva je njen cilj še danes: svobodno Indijo zgraditi z mladino, ki se bo znala žrtvovati, kot so se znali žrtvovati njeni predniki.

V svojem, ženi prirojenem socialnem čutu, se je vedno zavzemala za položaj mladih žená in bodočih mater, da bi jih dvignila iz najnižje kaste in jim dala položaj žene, kot ga je dosegla v modernem svetu. Dokler ni zavzemala mesta prvega ministra, je bila predsednica Vseindijskega centra za dobrobit otrok in podpredsednica Mednarodne Unije za zaščito mladine. V Delhiju je ustanovila svetovno znano zadrugo mladine, kjer se le-ta poučuje v raznih obrtnih strokah. Iz te zadruge prihajajo strokovno dobro izšolani učitelji, ki ustanavljajo in vodijo druge slične zadruge po vsej Indiji. Veliko zanimanje za te zadruge ima za posledico, da se indijska mladina posveča v izredno visokem številu raznim tehničnim strokam in s tem dviga ekonomsko in socialno ravén Indije.

Ker je nosila v svojem srcu vse bolesti časa, je spoznala, da je zgodovina resničnost, ki globoko posega v življenje narodov. V svojem nezrušljivem osebnem dostojanstvu boriteljice za socialne pravice in enakopravnosti žene, je stremela le za tem: kako bi našla

izhodišče za trpeče in reveže. Že v otroških letih se je navezala na ustanovitelja moderne Indije, Mahatmo Gandhija. Bila mu je pozneje vseskozi vneta sodelavka pri socialnih akcijah v prid sirotam in pomoči potrebnim bolnikom. Mahatma Gandhi je bil globoko veren človek, priznal je, da stradajoči človek vidi Boga že v kosu kruha.

Ker je Indira Gandhi prepotovala že s svojim očetom več kontinentov, se je spoznala z znamenitimi osebnostmi javnega življenja, pridobila si je temeljito poznanje političnega, gospodarskega, kulturnega in socialnega življenja raznih narodov. Vse to znanje, vse te bogate izkušnje je lahko uporabila na svojem sedanjem visokem položaju. Indija, ki je danes v polni razgibanosti, je dosegla z Indiro Gandhi tudi v mednarodnem življenju pomen, ki ji gre po njenem položaju. Angleška kolonizacija je Indijo obubožala in zadržala njeno rast, je pa odprla vrata novi zapadni kulturi.

Ko se je koncem septembra gošpa Indira Gandhi mudila v Argentini, je bila povsod navdušeno sprejeta. Tukajšnja jezuitska katoliška univerza del Salvador je pravilno dojela in ocenila njeno ustvarjalno delo, ki ni samo v dobrobit indijskega naroda, ampak je tudi velik doprinos za svetovni mir. Na častnem večeru ob navzočnosti državnih in cerkvenih osebnosti argentinskega javnega življenja, je podelila gospej Indiri

Gandhi časten naslov doktorja mednarodnega prava.

Ko sem jo videla prihajati v dvorano v slikovitem indijskem sariju, me je navdala ganljiva toplina, in ko mi je podala roko, sem zaslutila v njej vso polnost

človeškosti, ženske miline in dobrote. Danes vem, da pomeni ime Indira — Lotosov cvet — ki se prilega samo tej veliki izbranki indijske zgodovine.

Tilda Eiletz

Zadušnica za Dostojevskim

Pred kratkim se je brala v Leningradu v Rusiji, v katedrali kneza Vladimira, maša zadušnica za velikega ruskega pisatelja Fjodorja Dostojevskega (1821—1881). Pred starimi ikonami so gorele sveče in lučke oljenke.

„Spominjamo se danes velikega moža, kristjana in pisatelja. Njemu se imamo zahvaliti za prispodobe, ki bičajo hibe in krivice in ki je resnicoljubno prikazal pravo Kristusovo ljubezen. On sam ne more zase moliti, zato smo to mi danes zanj storili.“ S temi besedami je končal mašo zadušnico za velikim pokojnim pisateljem duhovnik Jevgenij Ambarumov.

Žalni maši je prisostvoval tudi zadnji potomec pisatelja, vnuk Andrej, ki nosi še njegovo ime. Tudi Olga Vassiljevna, ki je bila vzgojena od njegove žene Ane — Ana je umrla pred pol stoletjem — je bila navzoča. Olga Vassiljevna ima danes 84 let.

Zapadno nemška televizija, ki je skupno z rusko agenturo Novosti snemala Leningrad in življenje Dostojevskega, je vzela na filmski trak tudi mašo zadušnico. Leningrad in okoliški kraji spominjajo še danes na Dostojevskega, ker na to mesto se nanašajo mnoga njegova dela. V središču mesta obstajajo še ceste, trgi in mostovi, ki jih je Dostojevski z vso podrobnostjo opisoval v svojih romanih. Njegovi junaki so živeli v sivih, večnadstropnih kamnitih hišah, ki po večini še danes obstajajo. Tu npr. so dobro ohranjena mesta, kjer so se odigravala dejanja njegovega velikega romana: „Zločin in kazen“.

T. E.

V DRUŽINI

Razgovor z gospo Markežovo o Božiču

Veliko nas je, ki že dvajsetič praznujemo Božič v Argentini. Poleg drugih božičnih običajev vlada tu drugi letni čas, kakor v naši Sloveniji. Mlajši rod se je tem razmeram že več ali manj prilagodil, mi starejši pa v božičnih dneh živimo v mislih še vedno tam, preko morja.

Mladim ljudem pa bi želela prikazati sliko božičnega razpoloženja v naši domovini, predno smo jo zapustili. In kdo nam jo lažje podá, kakor naše slovenske matere?

Zato sem nekega sončnega popoldneva obiskala gospo Markežovo na njenem domu. Njen izredno svež obraz, obdan s krono srebrnih las, je poln dobrote in vedno nasmejan. Ko sem ji povedala svojo željo, mi je z veliko prisrčnostjo tako lepo orisala njen Božič v domovini — — da sem ga tu v Argentini in sredi pomladi — — živo občutila.

Pavlina Dobovšek

Tu so njeni odgovori na moja vprašanja:

Kako ste doma pred vojno preživeli sveti večer?

Doma smo doživljali res lepe božične praznike. Božič je bil pravi družinski praznik, katerega smo vedno preživeli vsi skupaj.

Adventni čas nas je opominjal, da se je treba notranje pripraviti, ako hočemo Božič res lepo doživeti, zato smo se vsak dan udeleževali zornic.

Na sveti večer smo z mrakom

pokadili in pokropili z blagoslovljeno vodo vse hišne prostore, hlev in vsa gospodarska poslopja okrog nje. Med obhodom smo molili rožni venec in ga dokončali pred jaslicami, ki so jih otroci z velikim navdušenjem in skrbjo postavili popoldan pred svetim večerom. Ob jaslicah smo prižgali svečke in zapeli nekaj božičnih pesmi. Po večerji smo prižgali še božično drevesce, zopet zapeli, potem pa se ali razgovarjali ali pa igrali razne namizne igre do tedaj, da je bilo čas iti k polnočnici.

Božični dan smo preživeli vedno vsi doma, nihče ni šel nikamor na obisk in tudi k nam ni bilo nikogar. Na sveti dan smo o mraku zopet prižgali sveče ob jaslicah in drevesčku in zmolili kleče pred jaslicami rožni venec in večerno molitev.

Ali obhajate Božič v Argentini z istim razpoloženjem, kakor ste obhajali Božič doma?

Ne, z istim razpoloženjem kot doma, je tukaj težko obhajati božične praznike, čeprav se trudim, da vse pripravim, kot je bilo nekoč doma. Pogrešamo tiste tihe mirne skrivnosti, ki smo jo čutili doma na sveto noč.

Kako pa tukaj praznujete sveti večer?

Sveti večer skušamo praznovati po naših slovenskih navadah, v kolikor to dopuščajo tukajšnje razmere in spremenjeni letni čas.

Z mrakom prav tako pokadimo vse prostore ob molitvi veselega dela rožnega venca, nato ob jaslicah zmolimo do konca. Ker se je družina

zmanjšala in vsaka praznuje v svojem domu s svojimi otroci, nam božično petje nadomestijo še plošče, ki nam pomagajo k razpoloženju svetega večera. Po vseh sobah pa diše iz vaz borove veje, ki spominjajo na dom.

Doma se je začel sveti večer že ob petih, tu šele okrog devete ure, ko se znoči; zato moramo po kropljenju kar pohiteti, da se odpravimo k slovenski polnočnici, kajti šele tam, med množico rojakov, moremo prav doživeti prelepo božično skrivnost Jezusovega rojstva.

Kot zunanji efekt — pogrešate sneg, zvonove, domačo cerkev, sorodnike?

Nekoliko sem se privadila svetemu večeru v poletju, vendar še vsak sveti večer hitijo misli in želje domov, da bi v sneženi pokrajini ob zakurjeni peči slišala vabiti domače zvonove.

Se vam zdi, da bi v sedanjem stanju Slovenije še lahko občutila Božič kakor nekdanj?

Iz sporočil, ki jih dobim od svojih sorodnikov v Sloveniji sklepam, da še vedno prav tako obhajajo te praznike. Družina zase si more ustvariti tudi sedaj doma to čudovito doživetje svetega večera. Na Božič sam moti, ker morajo otroci v šolo, vendar jim dopovedo zakaj tako; odrasli si pa za te dneve prihranijo dan ali dva dopusta, da tako morejo ostati doma. Tako mislim, da bi tudi mi mogli storiti isto, da bi mogli doživeti skrivnost svetega večera.

Imate poročila od doma, kako se-
daj praznujejo Božič tam?

Na to vprašanje sem, mislim, že
zgoraj odgovorila.

Se Vam zdi, da mlada slovenska
družina tukaj lahko z isto močjo ob-
čuti Božič, kakor ste ga Vi doma?

Mislim, da more tudi tukaj mlada
družina občutiti Božič, kot smo ga
doma, če se starši zato res dovolj
potrudijo. Prilagoditi se res morajo
letnemu času, vendar, kolikor imam
vpogleda v družine naših otrok, vem,
da praznujejo vse tako, kot smo
včasih doma. Tako tiha družinska do-
živetja pustijo v otrocih spomin sko-
zi vse življenje, zato je velike važ-
nosti, da starši skrbijo, da njihovi
otroci morejo doživeti te praznike na
čim lepši globoki način vere.

Zakaj se Vam zdi tukajšnji Bo-
žič tudi lep?

Tudi tukaj imajo več lepih navad,
vendar priznam, da sem se jih le
počasi privadila. Obstala sem pred
jaslicami prvič, ko sem videla toliko
svežega cvetja, ki ga prinašajo Je-
zuščku, vseč mi je tudi, ko gre po
sv. maši vsa cerkev poljubit Jezu-
ščka, ki ga drži mašnik v rokah,
saj mu s tem pokažejo zunanji znak
ljubezni.

Moti me pa še vedno, ko večina
ljudi da toliko na zunanje prazno-
vanje, brez pravega doživetja Bo-
žiča. Smilijo se mi, saj so za toliko
notranje sreče prikrajšani. Bojim se,
da bi počasi tudi naše slovenske
družine ne zašle le v prazno zunanje
praznovanje, kar nas Bog obvaruj.

Cenjena gospa!

Zdi se mi, da sem se preveč razpisala. Saj bi človek ob
teh praznikih lahko ure in ure govoril ali pisal. Ne vem,
koliko imate odmerjenega prostora, zato prosim, da brez po-
mišljanja lahko izpustite ali črtate, kar se Vam zdi potrebno.
Če sem s tem člankom ustregla, bom zelo vesela.
S spoštovanjem in lepimi pozdravi

Marija Markež-eva

*KONZORCIJ, UREDNIŠTVO IN UPRAVA „DUHOVNEGA
ŽIVLJENJA“ ŽELIJO VSEM ROJAKOM VELIKO SRČNE
BOŽIČNE SREČE, KATERO ČUTIMO TEDAJ, KO SE V
NAS RODI KRISTUS PO MILOSTI SPOVEDI IN OBHAJILA*

Za praznike bomo pokadili

Prijeten mrak svetega večera je božajoče padal na zemljo. Oče je vzel iz omare kadilo in steklenico blagoslovljene vode. Odlil jo je v porcelanasto skodelico, v ponev pa je nagrebel pripravljeno žareče oglje.

Oglasi se hčerka:

„Ata, se ti zdi primeren ta običaj sredi tujega sveta, ko nas sosedi tako čudno gledajo?“

„Čudno gledajo? Meni se ne zdi. Saj so vendar vajeni tujcev, ki jih je več ko pravih Argentinec. Ko so imeli Judje svoj „Dan odpuščanja,“ se nihče ni pohujševal in zgražal nad njihovimi običaji. Vsem se je zdelo čisto naravno, še lepo! Zakaj bi bili mi kakšna izjema in bi se domačini ravno nad našimi lepimi in pomenljivimi običaji spotikali?“

„Kakšen pomen pa sploh ima to božično kajenje?“ se oglasi sinček.

„Dobro, poglej! Po razlagi bomo še bolj z duhom prisotni, ker bomo bolj vedeli, za kaj gre.“

Izvor tega običaja je pravzaprav poganski. Pred rimskimi cesarji in maliki so zažigali kadilo v njih počestvenje. Podobno so delali drugi pogani. Takratna mlada Cerkev je ta običaj sprejela za svojega, kakor mnoge druge, ki niso v opreki z njenim naukom in bogoslužjem. Tako dela še danes v misijonih.

Ko je Aleksander Veliki (takrat še mlad fant) gledal, kako so streljali na žerjavico tri žličke kadila pred malikom, je vprašal, kaj to pomeni? „V počestvenje boga,“ so mu dejali. Malo je pomislil, nato pa zajel polno pergišče kadila in ga stresel na žerjavico. „Če je za čast boga, zakaj tako štedite?“

„Saj tu pri nas nimamo Najsvetejšega,“ se je glasil otroški ugovor.

„Da in ne. Najsvetejšega, ki si ga predstavljate v beli Hostiji, res ni tukaj. Veš pa, da je isti Najsvetejši povsod pričujoč. Veš tudi, da isti na poseben način biva v tvojem in mojem srcu. Veš tudi, da se bo nocojšnjo noč obnovil spomin Njegovega učlovečenja.“

„Toda mi smo vajeni, da se Ga s kadihom počasti le v Njegovem svetišču,“ se je domislila hčerka.

„Prav lep izraz si rabila: svetišče, kar je isto kot cerkev. Ali ni tudi krščanski dom družinsko svetišče? V vseh časih se je tako dejalo, zadnji čas pa še bolj, kajti koncil je močno poudaril to misel. Oče je v njem — sicer neposvečeni — duhovnik, vsi drugi pa božje ljudstvo. In tako, glejta, bomo nocoj počastili Novorojenega poleg drugega tudi s tem, da bomo med molitvijo, ki naj se dviga kot kadilo pred prestol Najvišjega, blagoslovili naše družinsko svetišče. Se vam ne zdi prav?“

„Da, da, da!“

„Pojdi, Janezek in utrgaj vršiček rožmarina! Z njim boš sto-

pal za menoj in kropil z blagoslovljeno vodo.“

Ni bilo več pomislekov.

Odpirali smo vrata in kadili in kropili in molili.

Ko je bilo delo opravljeno, smo pokleknili pred jaslicami in nadaljevali:

„...ki si ga Devica rodila...“

Telesa so bila prikovana v so-

bi, duh pa je splul preko morij, tja v Izrael, v betlehemiški hlevček, preko časov v ono tajinstveno noč, ko so božji angeli prepevali:

„Slava Bogu — mir ljudem!“

Oj tako lepo je bilo tisti sveti večer!

In letos se bo spet ponovilo!

-ik

Očetovi zapiski

Kako vstajajo spomini.

Večerni mrz nas je zbral ob peči in iz polic so oživel albumi in stare revije. V zvezdnatem mraku brze naše misli v preteklost.

Pavel, Peter, Jakec... Pridite, da ob slikah znova doživimo čudež one starodavne noči. Otroci! Kako so blestele zvezde v tisti orientalski noči. Stvarstvo je vzdrhtelo ob tem svetem trenutku. Milijski let čakanja in upanja, da je prišla ta čudežna noč.

Nocoj, otroci, bomo deležni veselja, ki prevzame človeka do zadnjega vlakna; veselja, ki ga vi še ne razumete, a ga čutite, ker se je milost Novorojenega dotaknila vaših src.

Pridite, Pavel, Peter, Jakec, da prižgemo pri jaslicah luči. Eno na sredi in drugo, rdečo, v hlevcu, da bo služila za ognjišče sveti družini. Glejte, kako prihajajo

po beli potki naši skromni pastirčki. Tam na plotu prepeva petelin s svojim tenorjem. Slišite meketanje čred in valovanje zvonjenja iz bližnjih in daljnih cerkva? Mirno se steka naš staniolast potoček in v sebi zrcali zvezdo, ki jo je mama prinesla včeraj iz trgovine. In zdaj pojmo, pojmo! Kajti tukaj se je rodil Jezus.

Da. Tisti Jezus, ki je živel v daljnih krajih kot smo videli na slikah, čigar rojstva se spominjamo, tisti Jezus se je rodil tukaj med nami in povsod, kjer ga sprejmejo ljudje čistih src in blage volje. Čudežno rojstvo. Čutimo navzočnost vseh naših dragih, sorodnikov in prijateljev, od blizu in daleč. Vsi smo ena Cerkev. Naše skupno veselje je molitev. Naša radost bo ustvarila čudež, bo obnovila rojstvo Jezusovo in urešničila naše upanje.

Jakec, Peter, Pavel. Tukaj, v naši ljubezni se rodi Jezus.

(Po J. M. Pérez-Lozano: „Diario de un padre de familia“)

Dvajseti Božič v Buenos Airesu

Večerilo se je, na velemesto je počasi legal mrak. Iz asfalta in železobetona je še vedno puhtela vroča sopara. Ves dan je sonce neumljeno žgalo mesto, ki je v opoldanskih urah zgledalo, kakor izumrlo. Z zadnjim sončnim žarkom pa so se ceste počasi pričele polniti, ljudje so hiteli po opravkih, katerih čez dan radi vročine niso opravili. Utrujenost se jim je poznala na obrazu, opoldanska vročina jim je še ležala v udih.

Otroci so stali ob materi pred jaslicami. Sv. večer je danes, toliko pričakovani večer sreče v družini. Oči, polne radosti, so bile uprte v mater, ki je prižigala sveče pred Jezuškom. Pred mnogimi leti je le-te poslala babica iz daljne domovine: „Na sv. večer naj gorijo pred jaslicami — za vsakega od tvojih ena in ena za nas doma. Ob njihovem svitu bomo v mislih in molitvi združeni!“

„Mamica, zakaj si žalostna? Glej, Božič je, lepo je pri nas...“ je vpraševala mala Nežica in boječe čakala materinega odgovora. „Kaj naj ti odgovorim, dete moje?“ misli mati in boža glavico svoje hčerke. Išče besed, pa ji misli nenehoma uhajajo nazaj v čas, ko je bil Božič povsem drugačen, kakor je Božič njenih otrok.

Misli se ji ustavljajo v beli Ljubljani, ki je bila radi snega še bolj bela, kakor navadno. December je bil mesec tihe zbranosti v družini in duše so bile polne pričakovanja najlepšega in največjega doživetja v celem letu. Božični čas v Ljubljani je bil prevzet od ubranega zvonjenja zvonov Stolnice, Frančiškanske cerkve, Križank, Uršulink, sv. Jožefa, Trnovega... Kakor, da bi se iz cerkva razlivala božična radost na ceste in prevzemala pešce, ki so hodili po njih. Božični čas je bil v domovih in v dušah otrok, ki so drhtele v blaženem pričakovanju. V sneg oblečen grad je ponosno kraljeval nad svojim mestom, v ozadju pa so večno bele Kamniške planine bdele nad zasneženo Šmarno goro in Rožnikom. Smreke so se krivile pod težo snega, iz katerega so slabotni sončni žarki znali pričarati nešteto srebrnih zvezd.

Ko se je v decemberskih popoldnevih pričelo mračiti nad belim mestom in je od cerkvenih zvonov zazvenela Ave Maria — so se otroci

stisnili okoli toplih peči. Zmolili so angelsko češčenje — potem pa so s pritajenim dihom poslušali babičino pripovedovanje o Mariji in sv. Jožefu, o romanju v Betlehem, o hudobnem Herodu. Pripovedovala jim je tudi bajke o čudoviti moči sv. večera, ko pridni otroci bajé lahko slišijo, kako se pogovarjajo živali med seboj. Malo deklico pa je najbolj prevzemala pravljica o možu, ki se je po dvajsetih letih tavanja po svetu vrnil domov in prav na sv. večer potrkal na okno svoje stare matere.

Kolikokrat misli mati na tisto pripovedko! Kot dete si Božiča izven Slovenije ni znala predstavljati. Sedaj pa že dvajsetič kleči pred jaslicami na drugi polobli... , kjer je namesto snega huda vročina, tako huda, da otroci komaj, komaj odmolijo božične molitve, kjer se mesto, k topli peči zatečejo k hladilniku in kjer se na sv. večer prižgane sveče topijo od vročine...

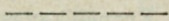
Tukaj vladajo druge navade. Tu ne bi bilo božične nastrojenosti in valovanja božičnega duha v ozračju, če bi ga mati ne znala vzbuditi v srcih otrok.

Grenak je bil prvi Božič v novi deželi. Skromna soba, brez pohištva in mnogokje brez slovenske potice. Le v kotu so bile jaslice in pred njimi prostor, kjer je družina kleče molila rožni venec.

Z leti se je dom razširil, družina se je povečala in mati se je morala na videz prilagoditi drugim navadam. Njenim otrokom doživetje Božiča ni združeno z zimsko idilo. Tudi v vročini dojemajo veličino Božjega rojstva.

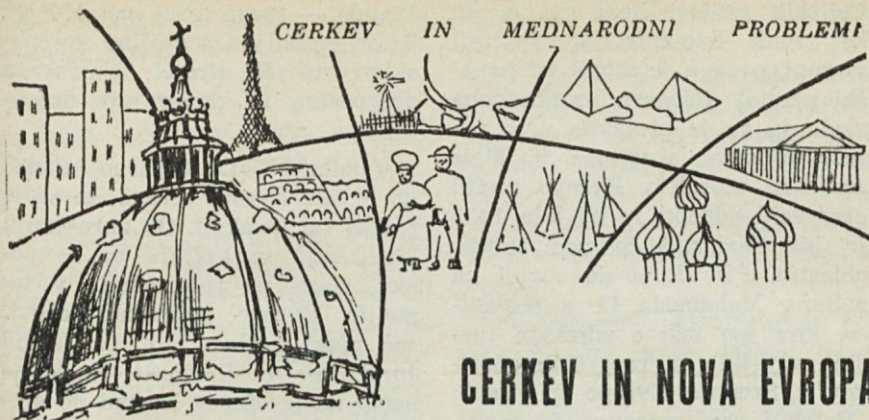
Materi pa je ostal sv. večer v srcu še vedno tak, kot nekdam. Ljubosumno je na tisti večer vsako leto trgala tujini svoje otroke in jih zaklepala v svoj ozki srčni svet. Vsaj za kakšno uro jim je hotela pričarati dih slovenskega Božiča...

Leto za letom je prižigala svečke pred jaslicami — za vsakega od njenih eno in eno za vse drage doma. Pri tem je molila in pošiljala dobre želje vsem, ki so daleč od nje.

Letos pa se je že tudi njen mali svet, njena družina, pričela razhajati... Z neizmerno milino prižiga svečko za onega, katerega letos ni pred jaslicami. Naenkrat se ji zdi dom prazen, čeravno so ob njej njeni ostali otroci. „Oh Bog, kako čudovito ustvarjaš svet... Samo vsi otroci skupaj mi predstavljajo celoto, pa vendar mi je tudi vsak otrok posebej celota...“ moli in še čuti ne, da ji je solza kanila prav na svečko...

Pavlina Dobovšek

CERKEV IN NOVA EVROPA

Nobena politična veja ni tako zelo prežeta z idejnimi in duhovnimi sestavinami kakor diplomacija. Skrb za urejeno mednarodno razmerje terja posebno količino srčne in tudi stvarne kulture ali izobrazbe. Sicer so imeli razne mednarodne dogovore že v antiki, ko so že sklepali pogodbe med raznimi tedanjimi satrapi ali podrejenimi deželami, vendar je vse to že tedaj terjalo mnogo notranje trdnosti, na zunaj pa neko posebno mero raznih oblik medsebojnega spoštovanja. Tudi Evropa si je pozneje morala graditi tak red in si postavljati posebno lestvico vrednot.

PRVO SREČANJE Z EVROPO

Ime Evrope je sicer legendarnega izvora in izhaja iz mitosa grških pravljic v zvezi s starimi antičnimi božanstvi. Evropski kontinent so narodi imeli poprej,

preden so se zavedali, kaj jim more pomeniti. Čim bolj se je širila civilizacija, po zlomu grške in rimske antike krščanska, tembolj se je uvajala in gradila zavest skupnosti.

Šlo je počasi. V cerkvenih diplomatskih virih se pojem Evrope ne omenja tja do srede XV. stoletja. Evropski narodi so pomešano živeli pod klobuki raznih cesarjev in kraljev in edino, kar jih je vezalo v višjo skupnost, je bila Cerkev, ki je tja do odkritja novih kontinentov najvišja moralna in politična sila. Sicer se je zapletala v razne spore in težave s tedanjimi vladarji sveta, vendar se kaka posebna skrb za celo Evropo kot tako še ne pojavlja.

Prvi papež z neko zavestjo evropejstva je bil papež Pij II. (1405—1462) po imenu Enej Silvij Piccolomini, povezan tudi na slovensko zgodovino, saj ga štejejo med dvorne kaplane naših

Celjskih grofov. Znan pa je bil kot velik humanist že po celi Evropi, preden je stopil na papeški prestol. Njegova kratka doba vladanja ga je postavila pred pereči problem; z vzhoda in Male Azije so vdiral v Evropo turški oboroženi oddelki in od leta 1453 je bil Carigrad že pod turško oblastjo. Pij II. se je obrnil na sultana Mohameda II. s poslanico, kjer mu toži o vdiranju turških vojaških in roparskih oddelkov v Srednjo Evropo in pravi: „Potožiti vam moramo, da se sedaj več ne čutimo varne v naši domovini, ki ji je Evropa ime.“ Tako je prišla beseda Evropa kot skupen diplomatski pojem v arhive vatikanske diplomacije. Pij II. je sultanu ponujal pogajanja, dogovor za ustalitev miru na temelju sprejemljivih pogojev za obe strani. Ni imel nobenega uspeha, ker se sultan ni maral pogajati z Rimom (do prvih pogajanj je prišlo kasneje, pod Aleksandrom VI. okr. 1505), pač pa se je v evropsko politiko že vnesla misel o neki vrhovni avtoriteti nad vso Evropo in to je postal rimski papež. Poslanica je šla v Carigrad leta 1462, toda leta 1464 je Pij II. umrl.

BRANITELJI DUHOVNIH VREDNOT EVROPE

Trajalo je še dobrih dvesto-petdeset let, da se je turška nevarnost oddaljila iz srca Evrope (1699) in še polnih dve sto let je

trajalo — vsega torej nad 450 let, da se je Balkan s svojimi krščanskimi narodi otresel islamskega gospodstva in carigradske despotije.

Vendar bi bilo napačno misliti, da je bila Evropa rešena, ko se je turški val umaknil. Ob naraščanju civilizacije in kulture so se poslej, zlasti po reformaciji, v temeljih Evrope pojavljali tokovi, nič manj nevarni kot pa je bil turški ali muslimanski. Poglejmo samo na položaj v Evropi po sredini XIX. stoletja, ko sta se poleg komunizma začela uveljavljati pozitivizem in liberalizem. Gre za dobo, ko je vladal Leon XIII. in je bil njegov državni tajnik kardinal Rampolla, eden najvidnejših oblikovalcev cerkvene diplomacije. Leta 1870 je zmagal liberalizem v Italiji in je papež izgubil svojo državo. Toda Leon XIII. se — kakor Pij II. — ni skrival pred nevarnostmi, ampak je celo izvedel zблиžanje z demokratskim blokom Francije in Anglije, da bi tako izbil osti in zobe tisti nevarnosti, ki je bila v moderni obliki liberalizma podobna tisti, proti kateri se je boril Pij II. Takojšnjih uspehov ni bilo, vendar se je očitno pokazala trdnost osnov vatikanske diplomacije. Med trenjem se je vpliv in ugled Cerkve ohranil in liberalizmom ter raznim na pozitivizmu slonečim tokovom je bil usojen konec kakor je zadel turški imperij v Carigradu, res da do konca šele v letu 1918.

Ideje se menjavajo, toda meri-

la vrednot ostanejo. Duhovne osnove Evrope so se ohranjale.

ŠIRŠE POJMOVANJE EVROPSKEGA POSLANSTVA

Leon XIII. obroča okoli Vatikanu, kjer je bil jetnik, ni razbil. Med prvo svetovno vojno je bil enak jetnik na papeškem prestolu Benedikt XV., verjetno eden največjih papežev po mednarodnem merilu. Dasi je bil žrtev vladarjev ali režimov, ki so v imenu laicizma ponosno hodili mimo Cerkve, je segal v dogajanje med vojskovanjem 1914—1918 in ponujal svojo pomoč obema taboroma za konec sovražnosti in za obnovo miru. Uspeha na zunaj ni bilo, ker so vsi vladarji in predsedniki držav z viška odklanjali predloge iz Vatikanu. Vendar je Benediktu XV. diplomatska zgodovina pozneje priznala vso ceno in izreden pomen njegovih predlogov in naporov. Danes vsi vodilni zgodovinarji priznavajo, da bi se bilo po letu 1918 marsikaj hudega preprečilo, če bi med leti 1915—1918 sprejeli papeževe predloge za mir in za trajno ureditev mednarodnega razmerja. Toda bilo je drugače. Zmagovavci mu niso priznali niti toliko zaslug, da bi bil smel Vatikan postati član Zveze narodov, ali pa bi mu dovolili vsaj članstvo v najvišjih socialnih in kulturnih ustanovah (Mednarodni urad dela, kjer bi bila verjetno strokovna podpora

cerkvenih teoretikov in sociologov najbolj učinkovita).

In zgodilo se je še huje: če je na jugovzhodu ugasnila nevarnost muslimanstva, pa je ves vzhod zagorel v požaru komunistične revolucije. Spet bi bil na mestu klic za varnost pred vdorom novega nasilja in despotizma v Evropo in čez ves svet.

Po katastrofi revolucije je Rusijo do 1921 zajela lakota. Nikdo v Evropi ni začutil bistva novega poslanstva: z elementi srčne kulture pomagati in reševati, kakor bi to med tem moralo biti že do-

Sv. oče z ljubeznijo gleda na Evropo in svet.

goče bi bil tedaj že zbit kak posebno trd zob sovjetski nevarnosti in po čistih nagibih duhovnih vrednot.

Vendar ni bilo nikogar iz Evrope! Pomoč je poslala Amerika in svojo posebno pomožno akcijo je edini za več let organiziral in vodil rimski papež pod vodstvom škofa d'Herbugnyja, ki pa je moral biti za svojo akcijo v Rusiji kot škof tajno posvečen. Kaj je Cerkev potem skozi petdeset let prejela za plačilo prav iz te plati, je ravno slovenskemu narodu najbolj znano. Samo gorje in bolečine. Toda trpljenje nosi s seboj že vire blagoslova.

KORENINE ZA NOVO RAST EVROPE

Cerkev plačila ni pričakovala, še manj ga je terjala. Ko je bila nevarnost levičarskega kaosa v Evropi največja, torej tedaj, ko bi bilo na mestu utrjevanje zidin doma in okoli sebe, je bil ravno papež Benedikt XV. začetnik velike dobe v bodočnosti Evrope in poslanstvu njene kulture. Pred nevarnostjo z vzhoda je segel vzhodu v nadržje, saj ga ne nazivamo zaman očeta modernega misijonstva. Kakor da bi hotel pozabiti na Evropo, je z misijonstvom odprl Evropi azijski in afriški kontinent, toda ne več s kolonialnimi zavojevalci, ampak z misijonarji, zdravniki socialnih in duhovnih ran in potreb tolikernih

narodov, dotlej čisto neznanih. Ko je torej Evropi po raznih komunističnih revolucijah grozil propad — in ji še grozi —, se mednarodna akcija Cerkev širi... S tem je Cerkev nehala biti samo evropska ustanova, ali pa še graditeljica novega reda samo po obeh ameriških kontinentih, seveda le idejno vplivno, ampak je morala s priznanjem tolikih narodov sprejeti tudi predpogoje, da jih vse sprejema vase kot polnoletne ob priznanju vseh njihovih duhovnih vrednot; saj so mogoče nekatere še globlje in bogatejše od evropskih. Po tej poti pa je postala in postaja ideja Evrope občestvena, tkivo mednarodnega sodelovanja raste in se krepi iz medsebojnega prepajanja in bogatenja. Pomoč narodom izven Evrope upostavlja danes trdne temelje za novo, združeno Evropo.

Nova Evropa dobiva ob takem obzoru novo vsebino, kajti evropskim narodom — velikim in malim — se dovajajo nove neizmerne vrednote in sestavine. Evropske vrednote bodo toliko trdne in iskrene, kolikor bodo svetovne. Cerkev je usodo Evrope zastavila na usodo vsega sveta. Kdo ji more biti enak?

volj zasidrano pojmovanje v dušah vse evropske diplomacije. Mo-

Ruda Jurčec

ZA

GOSPOD, SPREJMI
NEŽIKO IN JOŽETA

MLADINO

Zapuščam ti Nežiko.

Dobro, sestro Terezijo od Križa, tako je najbrže zapisana v tvoji knjigi. Njo ti ne podarim, ona je že tvoja. Dal sem ti jo — vrnil — tisto mrzlo decembrsko jutro.

Bila je vesela in razigrana, kakor nihče drugi v hiši. Vse igre je organizirala ona. Vsa okna je razbila ona. Če je kateri od bratov jokal, se je norčevala. Ti veš, Gospod, kako težko sem jo resno posvaril.

„Nežika, kdo je razbil pajaca, ki je bil na omari?“

„Očka, zakaj vedno, kadar se kaj razbije, vprašaš mene?“

„Zato, ker sem prepričan, da si bila ti.“

„Jasno, jaz sem tista, ki vse razbije, jaz sem najbolj poredna v hiši, mene nimaš nič rad.“

„Kako si nespametna, hčerka, kako te ne bom ljubil?“

„Očka, kajne da je bil pajac zelo grd?“

„Da, ampak z mamico sva ga zadela na tomboli.“

„Kadar bom imela denar, ti bom kupila drugega lepšega.“

Nisem je mogel kregati. Mama je rekla: „Jasno, vse ji potrdiš.“

Kaj sem hotel storiti.

Iz samostana mi je poslala pajaca iz krp, ki ga je sama naredila.

Enkrat na leto smo jo šli vsi skupaj obiskat. Pravi, da je že cel mesec prej štela dneve. To je bil njen dan. Spraševala je Ano, če pomaga mami, Jožeta, če ima dekleta, Janka, če ne bi hotel postati duhovnik. Govorila je z vsemi, se smejala.

Jutri ji bodo dovolili, da me bo prišla obiskat. Njej bom povedal, da bom umrl, ker ona ve, kaj je življenje, in koliko je vredna smrt. Gospod, njo ni treba, da ti posebej priporočim, že dolgo ti skrbiš zanjo.

Njeno pokrivalo in njena obleka govori o Tebi in njen nasmeh, Gospod, njen nasmeh.

Zapuščam ti Jožeta.

Jože. Vsa njegova pojava govori o cvetočih dvaindvajsetih letih. Dvaindvajset let ima in ne ve kaj bi z njimi. Ta otrok me najbolj skrbi, njega moraš najbolj paziti. Nikoli se nisva popolnoma razumela. Vedno sva gledala na vse stvari z različnega stališča. Vse, kar sem mu predlagal, se mu je zdelo slabo.

„Očka, ti me pusti delati.“

Je najbolj izkoreninjen. Njemu dom, družina, položaj ne pomeni veliko. Tako mora biti, kakor on hoče. Mama in jaz ne razumeva njegovih stvari. Ta sin naju je postaral.

Ugaja pa mi njegov duh neodvisnosti, nima predsodkov, se ne boji življenja. Občudujem ga in vendar se zanj bojim.

Razumem, da je sedaj drugače, življenje teče na drug način. Otroci imajo več svobode, vendar ne vem, če mora tako biti, če je boljše, da je tako.

Jože mi večkrat razlaga:

„Poglej, ata, ti si iz ene generacije, jaz iz druge. Meni se zdi prav, da ti misliš po svoje in spoštujem tvoje mišljenje, ampak to ni zame in ne moreš me prisiliti, da bi jaz enako mislil. To je ravno tako, kakor da bi me hotel učiti šofirati avtomobil na isti način kakor se vozi voz s konji. Motor in konji sta dve različni stvari.“

Ne vem, morda ima prav. Morda sem se motil, ko sem hotel, da bi bil kakor jaz. Vendar je tako težko čutiti, da se staram. Tako težko se je umakniti. Veliko reči je, na katere ne vem odgovora. Večkrat sem mislil, da moram svoje otroke obvarovati napak, ki sem jih jaz zagrešil v svojem življenju. Podariti jim izkušnje, to, kar me je življenje naučilo, da se zgodovina ne bo ponavljala. Torej bi moral večkrat reči ne in imeli bi me za tirana.

„Očka, vi se vračate in mi smo šele na začetku poti. Zakaj nam odrekaš možnost, da bi sami poizkusili. Zdi se, da se bojiš, da bi mi zmagali, tam, kjer se je tebi ponesrečilo.“

In če bi bilo to resnica?

Gospod, Ti veš, da sem vse storil iz ljubezni do njih in do Tebe in Ti me boš sodil po ljubezni.

Umiram, ne da bi razumel Jožeta. Varuj mi ga, Gospod.

Franček je umrl s sedmimi leti, ko je sanjal, da bo misijonar. On je naš družinski angel. Umrl je pred trinajstimi leti in še vedno ima sedem let. Kmalu se bova videla in bova postala dobra prijatelja.

(Priredila M. M.)

Bo še

med nami v Argentini

Misijonska nedelja 1968

Na misijonsko nedeljo, 20. oktobra, smo pri koncelebrirani sv. maši prosili Kristusa za Baragovega misijonskega duha, po maši pa smo pri zborovanju ob Baragovem zgledu obnovili ljubezen do najvišjega gesla: Svet Kristusu — Kristusa svetlu!

Somaševali so: direktor msgr. Anton Orehar, dr. Filip Žakelj in superior Baragovega misijonišča Ladislav Lenček CM. V cerkvenem govoru je msgr. Orehar razvijal misli o potrebi globokega notranjega življenja za uspeh misijonske in apostolske dejavnosti.

Zborovanje je vodil g. Marijan Loboda, predsednik Slovenske misijonske zveze v Argentini. Osrednji govor je imel g. Franc Sodja CM, urednik „Kat. misijonov“. Spregovorili pa so še: g. Božo Fink, predsednik „Zedinjene Slovenije“, g. Ruda Jurčec, predsednik „Slov. kulturne akcije“ in dr. Filip Žakelj,

predsednik „Južnoameriške Baragove zveze“.

Pri maši kot tudi na zborovanju je pel pevski zbor Slovenske vasi pod vodstvom dirigenta g. Meleta.

Misijonska proslava s sv. mašo je bila v Slovenski hiši v Bs. Airesu.

20-letnica SPZ „Gallus“

V soboto, 12. oktobra, je slovenski pevski zbor Gallus s koncertom proslavil svojo dvajsetletnico.

Proslava je imela dva dela: 1. del je imel naslov: Gallus in „Gallus“. Avdiovizualni prikaz: Kako se je 400 let pripravljajal „Gallusov“ jubilejni večer. Pri tem so sodelovali gg. Zorko Simičič, Stanko Jerebič, Jože Poznič in Jure Vombergar.

2. del pa je obsegal koncert. Izvajali so dela Adamiča, Foersterja, Pahorja, Pavčiča, Ravnika, Schwaba, Mirka, Simonittija, Šijanca in Vrabca.

Na koncertu je bila tudi krstna izvedba: Na župančičevo besedilo za

ta večer posebej uglasbene in zboru za jubilej posvečene skladbe Matije Tomca: Slovenija v svetu.

Koncert, katerega se je udeležilo veliko ljundi, saj je bila dvorana polna, je izredno lepo uspel.

SPZ „Gallus“ je bil v dvajsetih letih našega bivanja v Argentini izredno delaven. Pel je pri sv. mašah, pel pri vseh večjih verskih slavnostih, pel pri številnih prireditvah, pel med Slovenci, pel med domačini, priredil je več koncertov. Kratko: „Gallus“ je bil v sredi vsega našega življenja.

Ob 20-letnici zato dirigentu g. dr. Juliju Savelliju, vsem pevkam in vsem pevcem iskrene čestitke.

Vseh 20 let so pri „Gallusu“ peli: dr. Julij Savelli, Bedenčič Vida, Golob Roza, Rode Ani, Rode Ivan in Vombergar Joža.

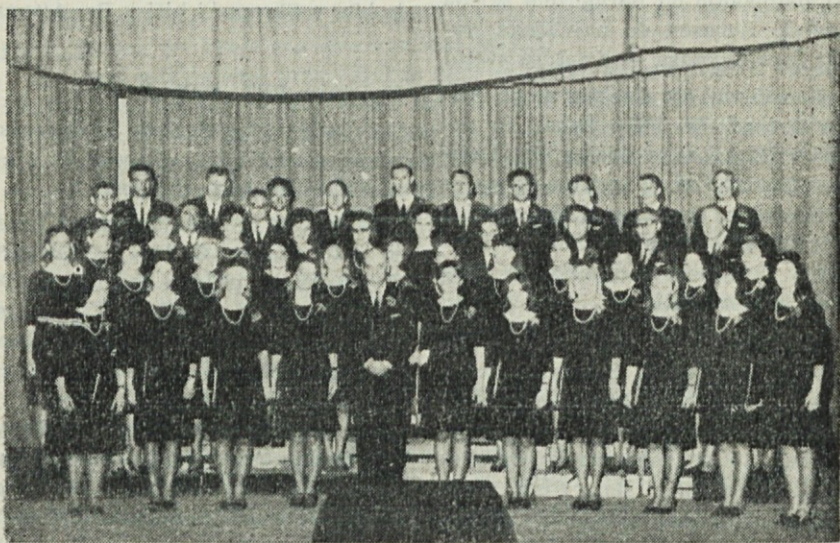
Argentinski škof med Slovenci

V nedeljo, 20. oktobra dopoldne, je Slovence v Slomškovem domu v Ramos Mejji obiskal krajevni škof dr. Mihael Raspanti.

Škofa je sprejel g. Zupan Herman ml., predsednik Slomškovega doma. Pozdravili so ga: dušni pastir g. dr. Alojzij Starc, učenki Helena Fink in Verica Breznikar, zastopniki mladine: Lučka in Niko Potočnik ter Andreja Brula.

Po sprejemu je zbranim rojakom maševal g. škof. V pridigi je dejal, da naj bomo zvesti Kristusu in pričevalci evangelija.

Med slavnostnim kosilom so spregovorili: g. Herman Zupan ml., g. Prelat France Novak, g. msgr. Orehar in g. škof sam. Potek slavja je vodil g. Marijan šifrer.

SPZ Gallus v Buenos Airesu na slavnostnem koncertu ob 20-letnici.

12. obletnica Našega doma v San Justu

V nedeljo, 13. oktobra, je bila v San Justu 12. obletnica „Našega doma“.

Po sv. maši, katero je daroval v župnijski cerkvi dušni pastir g. Janko Mernik, peli pa šolski otroci iz San Justa pod vodstvom učiteljice gdč. Angelce Klanšek, je bila proslava v Našem domu. Dopoldne je bil spored: govor predsednika g. Petra Čarmana, pozdrav organizacij in petje šolske mladine.

Na popoldanskem programu je bil slavnostni govornik g. Rudolf Semersu. Nastope pa so pripravili g. Omahen iz Berazateguija, ga. Anica Zakrajšek (rajanje mladenk), gdč. Terezka Osojnik (belokranjski narodni plesi šolskih otrok), g. Rudi Bras (telovadni nastop naraščajnikov).

Na programu je bilo tudi tekmovanje v keglanju in odbojki.

Prireditvev je vodil g. Ivan Oven, kulturni referent Našega doma.

Dobrodelni mesec

Oktober je med nami že vrsto let mesec dobrotelnosti. V tem mesecu napravimo obračun za preteklo leto in podvojimo delavnost v dobrodelnosti. Od 1. septembra 1967 pa do 31. avgusta 1968 je Vincencijeva konferenca zbrala in razdelila 721.719 \$.

Romanje v Lourdes

V nedeljo, 18. avgusta, na dan pričetka 39. vesoljnega evharističnega kongresa, smo šli Slovenci v Argentini na vsakoletno romanje v Lourdes. Osrednja točka romanja so bile: rožni venec pri lurški votlini, procesija

s kipom lurške Matere božje in sv. maša s pridigo, katero je daroval g. msgr. Anton Orehar. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu lepa. Zbralo se je precej nad tisoč ljudi.

Letna tombola v San Martinu

V nedeljo, 6. oktobra, je bila v San Martinu tombola. Tombolo organizirajo že več let. Namen tombole pa je pomoč Domu.

Igra „Barka brez ribiča“

V soboto, 24., in v nedeljo, 25. avgusta ter potem še 28. in 29. septembra je Slovensko gledališče uprizorilo Casonovo igro „Barka brez ribiča“. Igro je poslovenila ga. Marija Jeločnik. Režiral je g. Marijan Willempart. Sceno pa je zamislil in izdelal g. slikar Ivan Bukovec.

Igrali so ge. Marija Jeločnik, Marjana Marn, Radojca Šušteršič in gg. Frido Beznik, Miha Gaser, France Hribovšek, Tine Kovačič, Ciril Markez, Boštjan Petriček in Lojze Rezelj.

Igra, ki je lepo uspela, je bila uprizorjena v Slovenski dvorani v Buenos Airesu.

Komedija „Matura“

Ob 60-letnici ge. Eme Blejčeve, vnete igralko in režiserko, so njeni soigralci vprizorili komedijo „Matura“ v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

Nastopili so: ga. Majda Kelc, gg. Janez Krištof, Stanko Novak, Silvo Lipušček, ga. Ema Blejec, ga. Zofija Juvančič, gg. Stanko Jerebič, Miha Gaser, Janez Jerebič, gdč. Lučka Potočnik in učenke gdč. Alenka Maček, Marjana Lipušček in Marija Pergar.

Pred komedijo, ki je bila v soboto, 21. septembra, je govoril g. dr. Tine Debeljak. Čisti dobiček je bil po želji ge. Eme Blejec namenjen „Zavetišču škofa Rožmana“.

Praznik v Slomškovem domu

V nedeljo, 15. septembra, je bila v Slomškovem domu 7. obletnica blagoslovitve doma. Bila je pod naslovom „Slovenski praznik“. Sv. mašo je daroval dušni pastir g. dr. Starc. Popoldanski spored pa je vseboval: nagovor predsednika Doma g. Zupana Hermana ml., petje mladinskega okteta iz Berazateguija pod vodstvom g. Omahna, vrsta narodnih plesov in prikaz letnih časov z jurjevanjem, kresovanjem, pastircev na paši in običaji za sv. Miklavža in božične praznike. Prikaz letnih časov sta pripravila ga. učiteljica Vera in g. Franci Holosan. Pri odorskem prikazu je sodeloval tudi mladinski pevski zbor „Gallus“, ki ga vodi g. Tine Selan.

Glasbeno-družabno popoldne v San Justu

V nedeljo, 8. septembra, je bilo v Našem domu v San Justu glasbeno-družabno popoldne, ki ga je pripravil slov. šolski tečaj Franceta Balantiča.

Pevsko-glasbeni festival

je pripravila mladina združena v Slovenski dekliski organizaciji in Slovenski fantovski zvezi.

Pri festivalu, ki je bil 31. avgusta v Slovenski hiši, in je prav lepo uspel, so sodelovali pevski zbori iz sledečih krajev: Adrogué, Carapa-

chay, Morón, Ramos Mejía, Berazategui, San Martín in Slovenska vas.

Baragova proslava v Slovenski vasi

V nedeljo, 1. septembra, je Misijski krožek v Slovenski vasi priredil v Hladnikovem domu Baragovo proslavo. Sodelovali so: cerkveni pevski zbor, ki ga vodi g. Mele, slovenska šola in otroški zbor pod vodstvom ge. Zdenke Janove in Misijonski zavod.

Ogled zavetišča „dr. Gregorija Rožmana“

V nedeljo, 25. avgusta, je bil ogled novega zavetišča „dr. Gregorij Rožmana“, ki stoji v kraju Peluffo, ulica Martín Fierro 4264, San Justo.

Zemljišče, kjer stoji nova hiša, meri 1700 m². Stalo je 4.500.000 \$.

V odboru zavetišča so: Jože Žirovnik, Matevž Potočnik, Jože Jenko, ing. Anton Matičič, Ivan Makovec, Stanko Mustar, dr. Srečko Baraga, rev. Jože Guštin, Franc Oblak, Ivan Ahlin, Peter Čarman, Ivan Korošec, Vencelj Dolenc, Franjo Holly, Bogdan Kosančič, Anton Kastelic, Polde Lah, Jože Grabnar in Jože Repar.

Proslava šolskih otrok

V nedeljo, 22. septembra, so šolski otroci priredili proslavo 50-letnice slovenskega narodnega praznika. Bila je v Slovenski dvorani v Bs. Airesu.

Najprej je bila sv. maša, katero je daroval g. msgr. Anton Orehar. V cerkvenem govoru je zbranim predočil zgled škofa Antona Martina Slomška, ki je svetniško umrl 24. septembra.

Po sv. maši je bil dramatski prizor, ki ga je za 50-letnico osvoboditve napisal pesnik in pisatelj g. Mirko Kunčič. Prizor je izvedel šolski tečaj iz Castelarja pod vodstvom gđ. Mije Markež, ge. Debevec in ge. Pograjec.

Obisk dr. Kreka v Argentini

V proslavo 50-letnice osvoboditve izpod avstrijsko madžarske oblasti je prišel na obisk med Slovence v Argentini, 21. oktobra t. l., dr. Miha Krek, predsednik Narodnega odbora za Slovenijo. Večer po prihodu je položil venec pred spomenik domobrancem v Slovenski hiši v Bs. Airesu.

24. oktobra zvečer je bila v Slovenski dvorani tiskovna konferenca, združena z likovno in tiskovno razstavo. Konference so se udeležili zastopniki argentinskih listov Esquiú, La Prensa, La Nación, Clarín, La Razón in Crónica.

Glavna proslava je bila v nedeljo, 27. oktobra v dvorani Slovenske hiše. Na predvečer je bila prav tam akademija in slavnostna večerja. Akademija je obsegala audiovizualni prikaz „Pot slovenskega naroda v svobodo“ in govor dr. M. Kreka.

— 27. oktobra dopoldne je g. predsednik NO položil venec pred spomenik generalu San Martinu, osvoboditelju Argentine. Točke popoldanske slavnosti so bile: somaševanje slovenskih duhovnikov z govorom msgr. A. Oreharja, med mašo je pel SPZ Gallus; nagovor g. Miloša Stareta, tajnika NO za Slovenijo; argentinska in slovenska narodna him-

na; pesem Bog in Slovenija (Gallus); prizor šolskih otrok iz Castelarja, ki ga je za 50-letnico napisal M. Kunčič; govor g. prof. Tineta Vivoda v imenu mladih; glavna točka nedeljske slavnosti je bil govor g. predsednika NO dr. Mihe Kreka; nato branje Izjave Narodnega odbora; mogočno pa pristržno izredno slovesnost je zaključil zbor Gallus s Tomčevco Slovenijo v svetu in z V Gorenjsko oziram se skalnato stran.

Dr. Krek je obiskal rojake v Men-dozi od 2. do 4. novembra.

Pokazali so organizacijo pri slovenskih prireditvah in dobre zveze z lokalnimi argentinskimi oblastmi ter z obveščevalnimi sredstvi tiska, radia in televizije.

Po vrnitvi v Buenos Aires je dr. Krek obiskal nekatere skupne doma in več skupin slovenskega javnega življenja, katerih navajanje zaradi pomanjkanja prostora ni mogoče. Večje slavje je bilo še 10. novembra v Rožmanovem zavodu v Adrogoeju združeno s proslavo 100-letnice Baragove smrti. Cerkveni govor med somaševanjem šestih slovenskih duhovnikov je imel msgr. A. Orehar. Po maši je bilo baragovsko zborovanje in blagoslovitev doprsnega kipa škofa G. Rožmana (delo kiparja F. Goršeta). Na zborovanju so govorili dr. Filip Žakelj, predsednik JABZ; ga. Vera Debeljak in g. dr. Miha Krek.

Dr. Krek se je vrnil v ZDA v ponedeljek, 11. novembra. Vsebino govorov in podrobnosti njegovega obiska med nami glej v št. 43, 44, 45 in 46 Svobodne Slovenije.

NOVICE IZ SLOVENIJE

Mariborski škof se je vrnil iz ZDA

V četrtek, 19. septembra, se je srečno vrnil iz Združenih držav Sev. Amerike dr. Maksimilijan Držečnik, mariborski škof.

Svoje popotne vtise je g. škof takole popisal: „Potovanje po Ameriki je srečno in lepo potekalo. Zasluga za to gre Jožetu Vargi, župniku pri Sv. Lovrencu v Clevelandu. V kratkem času sem obiskal številne kraje, kjer v večjem številu prebivajo slovenski rojaki. Povsod so bili rojaki mojega obiska zelo veseli, kakor pred dvema letoma obiska ljubljanskega nadškofa. Zopet in zopet so naši rojaki izražali željo, da bi se obiski slovenskih škofov še ponavljali. Zlasti želijo, da bi leta 1970 prišli v Washington vsi slovenski škofje, če mogoče tudi v spremstvu slovenskih romarjev, takrat bo namreč posvečena slovenska kapela v največjem ameriškem svetišču Marije Brezmadene.“

Lurški tisk o naših romarjih

„Journal de la Grotte“ ki izhaja v Lurdu že 114. leto, piše v številki z dne 8. septembra precej o slovenskih romarjih. Na prvi strani pod sliko kardinala Dell'Acqua, ki blagoslavlja bolnike, omenja, da so v oza-

dju slike vidni zastopniki slovenskih romarjev (Slovenke v narodnih nošah). Cela osma stran lista je posvečena slovenskim romarjem in ima dve sliki: Slovenci v narodnih nošah prinašajo svečo pred votlino in Srečanje dveh Slovenk pred baziliko. Članek popisuje letošnje romanje in pravi, da je bilo samo enkrat še več Slovencev v Lurdu, namreč leta 1958, ko so romali Slovenci s Koroškega, Tržaškega, Goriškega in izseljenstva. Članek Slovence lepo predstavi, omenja njihove značilnosti, ki jih vsak romar z zanimanjem opazi: lepo množično večglasno petje in slikovite narodne noše. Na kratko predstavlja tudi pomožnega škofa dr. Stanka Leniča, ki je vodil to romanje.

Za še boljše sožitje

Prof. dr. Janez Janžekovič je v „Družini“ z dne 6. oktobra 1968 pričel z vrsto aktualnih člankov pod naslovom: „Za boljše sožitje“. V njem pravi, da je glavno vprašanje danes doma pojmovanje, ki ga imajo še vedno mnogi komunisti o nalogah šole. To pojmovanje se od leta 1952, ko smo o njem govorili, ni prav nič spremenilo.“

Žičnica na Sveto goro

Letos poleti je začela obratovati žičnica na Sveto goro pri Gorici. Dolga je 1810 m in lahko prepelje 420 oseb na uro.

Komemoracija v Dražgošah

Množica ljudi od blizu in daleč je 8. septembra napolnila čudovito lepo dražgoško cerkev. Pomožni škof dr.

Lenič je daroval sv. mašo in spregovoril v spomin velikega Slovenca, znanstvenika in duhovnika Jakoba Šolarja.

Že več kot eno leto so se nekdanji učenci in prijatelji profesorja Šolarja veselili letošnjega 8. septembra. Profesor Šolar je namreč obljubil, da bo na mali šmaren obhajal zlato mašo v dražgoški cerkvi, ki jo je projektiliral njegov učenec ing. arh. Bitenc. Gospodar življenja je jubilanta prej poklical k sebi, njegovi učenci pa so se ga hoteli spomniti prav na dan, ki ga je sklenil prebiti med njimi in njegovimi dragimi Dražgošani. Naprosili so škofa Leniča, ki je tudi učenec pokojnega šolarja, naj bi daroval mašo in spregovoril v njegov spomin.

Horjulski župnik umrl

Dne 25. julija 1968 je umrl v Horjulu Franc Nastran, prodekan, župnik in duhovni svetnik v Horjulu, star 81 let. Rajni se je rodil v Vodicaх nad Ljubljano dne 11. oktobra 1886. Klasično gimnazijo je obiskoval v Ljubljani. Tu je študiral tudi bogoslovje in bil posvečen 14. julija 1910. Eno leto je bil kaplan v Boštanju, nato 3 leta v Borovnici. Vso prvo svetovno vojno je bil vojni kurat. Po vrnitvi je bil nastavljen za kaplana na Krki, kjer je ostal 3 leta. Leta 1921 je prišel za župnika v Horjul in je tam ostal celih 47 let. Dvanajst let po drugi svetovni vojni je opravljal tudi službo dekana vrhniške dekanije, dokler se ni zaradi bolezni odpovedal. Pokojni je bil velik matematičen talent, zato je bil tudi na

drugih področjih izrazit računar: bistar, natančen in vesten. Svojim vernikom je bil skrben in zvest pastir, v svojih načelih nepremakljiv. Dolga leta je bolehal in zadnji dve leti veliko pretrpel. Lepo previden je na god sv. apostola Jakoba st. sklenil svoje bogato življenje.

Nedeljniki v ljubljanski nadškofiji

Ljubljanska verska revija „Cerkev v sedanjem svetu“ je prinesla v zadnji številki lanskega letnika preglednico, koliko ljudi hodi k nedeljski sv. maši. Številke, ki odgovarjajo stanju dekanij so takele: Ljubljana-mesto 21.6%, Ljubljana-okolica 33.44 odstot., Radovljica 25.52%, Kranj 32.16%, Škofja Loka 45.2%, Kamnik 42.4%, Moravče 45.52%, Litija 39.84 odstot., Zagorje 30.72%, Vrhnika 42.72%, Cerknica 27.92%, Ribnica 41.76%, Kočevje 17.52%, Višnja gora 40.96%, Žužemberk 55.76%, Trebnje 36%, Leskovec 42.88, Novo mesto 23.36%, Črnomelj 29.68, nadškofijsko povprečje je 32.64%.

Osebnе spremembe. Za rektorja internata malega semenišča pri sv. Petru v Ljubljani je bil imenovan Melhior Golob, župnik pri sv. Petru. Za dekana moravške dekanije je bil imenovan Franc Vrolih, dosedanji prodekan iste dekanije; za župnika v Horjulu je bil imenovan Stanislav Kapš, resignirani župnik pri Sv. Treh kraljih na Vrhu; istočasno je bil imenovan za soupravitelja župnije Sv. Trije kralji na Vrhu.

UVODNIK	641	Voščilo za sveto noč
ZA LETO VERE	661	Delajmo dobro, dokler je čas
BOGOSLUŽJE	660	Molitveni namen
CERKEV V SVETU	687	Cerkev in nova Evropa
MORALNI PROBLEMI	655	Dezertler
VZORI IN DOGODKI	642	Praznovanje božičnih praznikov nekaj v domovini
	656	Kipar France Gorše
	667	Baragovo doživetje božjega usmiljenja
	676	Indhira Gandhi — velika žena Indije
	679	Zadušnica za Dostojevskim
V DRUŽINI	680	Razgovor z go. Markeževu o božiču
	683	Za praznike bomo pokadili
	684	Očetovi zapiski
	685	Dvajseti božič v Buenos Airesu
ZA MLADINO	691	Gospod, sprejmi Nežiko in Jožeta
	619	Zadnja ura — 621 Danijelove zgodbe
NOVICE	693	Med nami v Argentini
	698	Iz Slovenije

NAROČNINA: Celotna naročnina v Argentini in obmejnih državah 2.100.— pesov; v ZDA in v Kanadi 7 dolarjev; v Avstriji 125 šilingov; v Italiji 2.800.— lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pis., Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

Kanada: Ivan Marn, 131 Treeview Drive, Toronto 14, Ont., Canada.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Italia.

Avstrija: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Editor responsable: msgr. Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires. Reg. de la Prop. Intel. No. 843.966.

Z g o r a j : Na Baragovem zborovanju, 10. novembra v Adrogeju, so gojenci Rožmanovega zavoda predvajali „Baragov oratorij“: besedilo dr. T. Debeljak, glasba prof. A. Geržinič, režija g. Nikolaj Jeločnik. — S p o d a j : Del razstave v Slovenski hiši med tiskovno konferenco (24. oktobra); v sredi in desno sta pirografirani, ročno v les žgani sliki Marije Pomagaj in Bohinjsko jezero, deli ge. Tatjane Hafner.

